

488

37
400

ശ്രീകൃഷ്ണരാജ

ശ്രീകാശിയാത്രാ.

കെ - സി - കേശവപിള്ളയവർകളാൽ
ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടത

പട്ടാമ്പി

വിജ്ഞാനചിന്താമണിഅച്ചുകൂടത്തിൽ
നിന്ന ഏ - രാമൻമുസ്സത
പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത.

1898

KK
11-1296
കേശവപിള്ള
ശ്രീകൃഷ്ണരാജ

ശ്രീകൃഷ്ണരാജ

ശ്രീകാശിയാത്രാ.

കെ - സി - കേശവപിള്ളയവർകളാൽ
ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടത

പട്ടാമ്പി

വിജ്ഞാനചിന്താമണിഅച്ചുക്കൂടത്തിൽ
നിന്ന ഏ - രാമൻമുസ്സുത
പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത.

1898

ശുദ്ധിപത്രം

വരം	പത്രം	അശുദ്ധം	ശുദ്ധം	വരം	പത്രം	അശുദ്ധം	ശുദ്ധം
2	2	തനായം	തനം	28	16	പിന്ന	പിന്നെ
3	11	പ്പുകാ	പപ്പുകാ	28	18	ത്താക	ത്താക്ക
11	13	കേ	കെ	31	18	വണീ	വണ്ടീ
12	11	മൃഗ ഗ	മൃഗമൃഗ	32	5	സ്തന	സ്താന
15	9	വമേണ്ട	വമേൻമേ	33	4	യെന്ന	യൊന്ന
16	16	ചോരാളം	ചോരാളം	34	15	ചോട്ട	ചോട്ട
17	19	വൈശ്യ	വൈശ്യ	39	21	കരുതീട്ട	കരുതിട്ട
18	26	രട്ട	രട്ടി	38	24	നവോ	രവോ
19	10	ഭൂ	ബ്ഭൂ	39	6	വാൾക	വാഴ്ക
19	14	ണവോൾ	ണവോൾ	42	26	പുറ്റ	പപ്പുറ്റ
20	5	പുററ	പുററ	45	15	വഞ്ചി	വല്മി
20	18	ക	കട	46	15	കപലി	കപില
20	22	കൂട്ടം	കൂട്ടം	46	25	ഖ	കഖ
21	21	കൊച്ചേല	കൊച്ചേല	47	2	പ്രം	പ്രാ
23	26	വളക്കം	വളക്കം	48	9	ച്ച	ച്ച
24	11	ഭേഹ	ഭേഹ	49	18	പുരോട്ടം	പുരോട്ടം
25	25	യുനിവേൾ	യുനിവേഴ്				

പ്രധാനമായ ചില അക്ഷരവിഴികളെ മാത്രമേ
 ഇവിടെ കാണിച്ചിട്ടുള്ളൂ ഇതുകൂടാതെ കാണ
 ന്ന അക്ഷരവിഴികളേയും വായനക്കാർ
 തിരുത്തിവായിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണ്

അവതാരികാ.

ശ്രീമന്മഹാരാജമാന്യരാജശ്രീ കോഴിക്കോട്ട പുതിയകോവിലകത്തു കൃഷ്ണനെന്ന് തിരുനാമമായ ഏടത്യാട്ടാടതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും അവാട്ടത്തെ അത്യന്തം വാസല്യപൂർവ്വവും സംസ്കൃതം ഹിന്ദുസ്ഥാനി മുഖലായ പലേ അന്യഭാഷകളിൽ കൂടി നൈപുണ്യശാലിയുമായ പടിഞ്ഞാറെകോവിലകത്തു വിദ്വാൻ വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും ഈകഴിഞ്ഞ ൧൦൭൦ (തെക്കൻദിക്കിൽ കൊല്ലാരംഭം ചിങ്ങമാസം മുതൽക്കൊകയാൽ 15 റാഘ്യാകന്തിൽ 71 ത്തിന്നുചേർത്തതായിരിക്കണം) ചിങ്ങമാസം ൩൧ റാഘ- ശ്രീകാശമുതലായപുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളിലേക്കായി ഏഴുനെള്ളത്തു പുറപ്പെട്ടു

2 പിന്നെ ഈ ഭാരതവർഷത്തിലുള്ള പത്തു പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ദർശനവും പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളിൽ സ്നാനവും കഴിച്ചു പാപപരിമോചനം പരത്തി നാനാദേശവാസികളായ പലേനാട്ടരാജാക്കന്മാരെയും വിദ്വാന്മാരെയും മറ്റുമഹാനാമരെയുംകണ്ട സംഭാഷണവും ചെയ്തു അപരരുടെ ബഹുമാനത്തിന്നു പാത്രീഭവിച്ചു യാതൊരുസുഖക്കേടുംകൂടാതെ ൭൧ റാമത പൃശ്വകമാസം ൪ റാഘ- തിരിയെ ഏഴുനെള്ളുകയും ചെയ്തു

3 ഈ യാത്രയിൽ സഞ്ചരിച്ച പലപ്രദേശങ്ങളുടെ പുരാതനചരിത്രത്തെയും തൽകാലസ്ഥിതിയെയും യാത്രക്കാർക്കു അതന്തസ്ഥലങ്ങളിൽ ചെന്നാൽ ബുദ്ധിമുട്ടുകൂടാതെ കഴിച്ചുപോരേണ്ടതിന്നുള്ള സുഗമമായ മാർഗ്ഗത്തേയും കാണിച്ചു സാരഗ്രാഹിയായ പടിഞ്ഞാറെകോവിലകത്തു വിദ്വാൻ വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കോഴിക്കോട്ടു മനോരമാപത്രികയിൽ അധികകാലക്കാണ്ടു ക്രമേണ തുടച്ചുയായി വലിയ ഒരു ഉപന്യാസത്തെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനെ സാമാന്യം മിക്കജനങ്ങളും അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ

4 അതിനുശേഷം ആധുനികകലികളിൽപ്പെട്ട യോഗ്യനാണെന്ന സർവ്വസമ്മതനായും സജ്ജനപക്ഷപാതിയും സാരഗ്രാഹിയുമായ കൊല്ലം പറവൂർ കെ സി കേശവപിള്ള അവർകൾ മേൽപറഞ്ഞ ഉപന്യാസങ്ങളെ തുടച്ചുയായി വായിച്ചും അതിലെ സാരങ്ങളെ ഗ്രാഹിച്ചും കൊണ്ടു 200 മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കി അതിന്ന ശ്രീകാശിയാത്രാ എന്ന പേരു കൊടുക്കുകയും ഉടനെ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഏട്രാപ്പാടതന്ത്രി രാൻ തിരുമനസ്സിലെ സന്നിധാനത്തിങ്കലേക്കു ബഹുമതിയോടു കൂടി ഒരു ഉപായനമായി അയച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു

5 തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ശ്രദ്ധയോടെ ഈ പുസ്തകത്തെ വായിച്ചുകേൾക്കുകയും അതിലെ രചനാഭംഗിയേയും പന്യപ്രതിപാദനചാതുര്യത്തെയും മറ്റു ഗുണങ്ങളേയും സരസമായി അറിഞ്ഞു സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നമദ്ധ്യേ ജനനാ തന്നെത്തു സപരൂപത്തിലെ ആശ്രിതനും പ്രത്യേകമായി ഈ തിരുമനസ്സിലേക്കു നോവ്വാഴ്ചപുസ്തകമായ ഞാൻ തിരുമന്മാരെക്കൊല്ലുകയും അപ്പോൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഈ വർത്തമാനങ്ങളെ ഏറ്റം സന്തോഷിച്ചും അരുളിച്ചെയ്യുകയും ചെയ്തു

6 അതിന്റെ ശേഷം ആ പുസ്തകത്തെ ഞാനും വായിച്ചു സന്തോഷിക്കുകയും ഇതിനെ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതു ഉചിതവും ലോകോപകാരവുമാണെന്ന ഇനിക്കു തോന്നിയ അഭിപ്രായത്തെ ഉണർത്തിക്കുകയും അപ്പോൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു അതിന്നു ഇനിക്കു അനുജ്ഞതരികയും ചെയ്തു.

7 അതുപ്രകാരം ഞാൻ ഈ പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്നു വിജ്ഞാനചിന്താമണി അച്ചുകൂടത്തിൽ ഏല്പിക്കുകയും ഏന്റെ മേലുപേക്ഷണത്തിൽ കീഴിൽ മേപ്പടി അച്ചുകൂടത്തിൽ നിന്നു ഈ പണ്ണം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

8 ഇതിനെ മഹാനാർത്ഥ സാധനമായി വായിച്ചു എന്റെ പ്രിയസ്നേഹിതനായ കെ—സി.—കേശവപിള്ള അവർകളുടെ കവിതാസാമന്ത്രിയെന്നും ഈ കവിതാനായകനായ തമ്പുരാക്കന്മാരുടെ ഔദ്യോഗികസർഗ്ഗഗണങ്ങളെയും അറിയുന്നതിന്നു പുറമെ വളരെ അദ്ധ്വാനവും ദ്രവ്യവ്യയവും ചെയ്തു സാധിക്കേണ്ടതാകുന്നു. വിശിഷ്ടലോകപരിജ്ഞാനത്തെ കൂടി സമ്പാദിച്ചുകവിയുടേയും എന്തെന്നും ശ്രമത്തെ സഫലമാക്കി തരമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

9 എന്നാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ എഴുത്തുള്ളതെങ്ങനെയൊരു ഉണ്ടായിരുന്ന ആളുകളിൽ ആർക്കുംയാതൊരു സുഖമേകട്ടെ. കൂടാതെ മംഗലമായിത്തന്നെ മടങ്ങിപ്പോയിരിക്കുന്നു. എന്നുള്ള ഒരു അപസ്ഥിതി എത്രയും അപമാനകരമായി തിരുമനസ്സിലെ നിരതിശയമായ ഭാഗ്യം തിരയെത്തേ വിശദീകരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഈ യാത്രയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ആളുകളുടെ ഒരു വിവരണത്തെയും സഞ്ചരിക്കപ്പെട്ട പ്രധാനസ്ഥലങ്ങളുടെ ഒരു പട്ടികയേയും ഇതിനോടുകൂടെ ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

എന്ന 73 ചിങ്ങം 1 റാ.നു-

പുന്നശ്ശേരി നീലകണ്ഠശർമ്മാ

- 1 രാജമാന്യരാജശ്രീ കോഴിക്കോട്ടു പുതിയകോവിലകത്തു കൃഷ്ണനെനതിരനാമമായ ഏടത്രാപ്പാടതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സു കൊണ്ടു.
- 2 പടിഞ്ഞാറെക്കോവിലകത്തു ഏട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സു കൊണ്ടു
- 3 പുതിയകോവിലകത്തു ചെറിയേട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സു കൊണ്ടു
- 4 കിഴിനിപ്പുറത്തു നമ്പൂതിരി
- 5 പുതിയേറ്റി നമ്പൂതിരി.
- 6 പഞ്ചനലം സുന്ദരഘനപാറികൾ.
- 7 ആദിമുത്തിപ്പട്ടര.
- 8 പരമേശ്വരപ്പട്ടര
- 9 വാഴൂര കേലുഘറാടി.
- 10 പുച്ചുഞ്ചേരി കേലു ഏറാടി.
- 11 പേരലെ ഉണ്ണിരാരിച്ചൻ നെടുങ്ങാടി.
- 12 മാണിക്കത്തു ഭഗവചമേനോൻ.
- 13 മാണിക്കത്തു അപ്പമേനോൻ.
- 14 പൊറൊക്കാട്ടു ചാത്തുമേനോൻ.
- 15 കോയമംഗലത്തു രാവുണ്ണിനായര.
- 16 ശങ്കരമേനോൻ
- 17 രാവുണ്ണിനായര.
- 18 മാണിക്കത്തു തുലുഅമ്മ.
- 19 അമ്പലക്കാട്ടു ലക്ഷ്മിഅമ്മ.
- 20 അമ്പലക്കാട്ടു ശങ്കുണ്ണിക്കുട്ടി.
- 21 കൊല്ലത്തു നാരായണമേനോൻ.
- 22 ചാത്തുമേനോൻ പക കൃഷ്ണൻനായര
- 23 തരകത്തു നാരായണൻനായര.

ഇങ്ങിനെ എല്ലാംകൂടി 23 പേരായിരുന്നു.

പ്രധാന സ്ഥലവിവരണപട്ടിക

നമ്പ്ര	പേര	ക്രമം	നമ്പ്ര	പേര	ക്രമം
1	ഇരോട	25	31	മണിക്കണ്ണികാ	136
2	അഖണ്ഡകാവേരി	27	32	വിശേഷശപരക്ഷേത്രം	137
3	ആക്ഷോണം	28	33	ഗയാ	139
4	ബക്സൂരപട്ടണം	31	34	ഫൽഗുനീനദി	139
5	ചിത്രശാലാ	39	35	അയ്യേ:ഡ്യാ	161
6	മ്യൂസിയം (കാപ്പബം ഈവ)	36	36	സരയൂനദി	161
7	നക്ഷത്രബംഈവ	50	37	ഹനരമൽക്ഷേത്രം	163
8	തുംഗഭദ്ര	52	38	അയ്യേ:ഡ്യാരാജരാജ ധാനീ	163
9	ഹരിഹര	54	39	ലക്ഷ്മണപുരം	167
10	ഇബളി	56	40	ഹരിപോരം	167
11	പുനാപട്ടണം	58	41	കനഖല	168
12	മന്ദവാരപ്പേട്ട	60	42	സ്വാമനേശപരം	169
13	ബണ്ടേന്നതോട്ടം	62	43	കുരുക്ഷേത്രം	ടി
14	ബോമ്പാ	79	44	ഡിപ്ലി= ഇരൂപ്രസ്ഥം	ടി
15	മഹാലക്ഷ്മിപിഥി	91	45	ആഗ്രാ	174
16	വിക്റ്റോറിയഗാൾസ്	97	46	ടാജമഹാൾ	175
17	മുൻസിപ്പാൽ കാപ്പറേ ക്ലബ്ബ്	47	47	മധുരാ	177
		100	48	ഗോവർധനം	179
18	യൂനിവർസിറ്റി ഹാൾ	101	49	പുന്ദാവനം	ടി
19	സമുദ്രതീരം	101	50	കാളിന്ദി	180
20	നാസികാ	116	51	കാനപ്പുരം	ടി
21	പഞ്ചവടി	118	52	ബ്രഹ്മാവർത്തം	181
22	സീതംഗുലം ഗുഹ	120	53	നർമ്മദാതീരം ഭൂസംഗ്രാ	
23	സ്വാമപുര	123		ബാദ	186
24	അൽഹാബാദ	124	54	ഖാണ്ഡവാ	187
25	തിവേണി	125	55	ഉജ്ജയിനി	ടി
26	പ്രയാഗം	126	56	ദാകാരം	191
27	കോട്ട	127	57	സോളാപുരം	ടി
28	അക്ഷയപട്ടം	129	58	രായച്ചൂർ	192
29	ശ്രീകാശി	133	59	കാഞ്ചിപുരം	ടി
30	കേദാരഘട്ടം	134			

ശ്രീകാശിയാത്ര.

ശ്രീഗണേശായ നമഃ

സൂക്ഷിച്ചുള്ളനിരീക്ഷണത്തിലിഹ നാം
 നിസ്സാരമായ്സന്തതം
 വീക്ഷിജ്ഞം കൃശമായിടുന്ന തുണവും
 പെട്ടെന്നുകാട്ടം വിധം ।
 സാക്ഷാൽ സപ്തചരാചരത്തിലറിയ
 വല്ലാതെഴും നൈപുണീ-
 ഭിക്ഷാനന്ദമിയന്നു തിങ്ങിന പരൻ
 ടുഃഖങ്ങൾ പോക്കീടണം ॥ 1 ॥

ശ്രീമൽസാമൂതിരിനൃപകുലക്ഷീരവാരാശിരാജൻ-
 സോമശ്രീചേർന്നുള്ളിനമമാഭാഗ്യസൗഭാഗ്യവാനാം ।
 ധീമാൻ കൃഷ്ണക്ഷിതിപമണിതൻകാശിയാത്രാചരിത്രം
 സാമോദം ഞാനിഹ കിമപി തേ ചൊല്ലുവൻ വല്ലഭേ!കേൾ ॥ 2

കേഴക്കുട്ടിക്കണ്ണിമാർമാലികേ! നാ-
 ലാഴിക്കെട്ടിന്നുള്ളിലിങ്ങല്ലസിക്കും
 ഉഴുഴിത്തട്ടിന്നിട്ട നൽപൊട്ടുതാന-
 കോഴിക്കോട്ടെന്നുള്ള നാടോക്ത ബാഭലേ! ॥ 3 ॥

സാമാന്യധീനവിഭവങ്ങൾ വിളങ്ങിടുന്നോ
 രാമാന്യയാം നഗരിയിൽ കരിവയ്യാനേ!
 സീമാതിരൂരനവകീർത്തി കലർന്നിടും ശ്രീ-
 സാമൂതിരിക്ഷിതിവലാരി വസിച്ചിടുന്നു ॥ 4 ॥

അതിവിശ്രുതിയെഴുമന്നര-
 പതികുലമതിനണ്ടു മൂന്നുകോവിലകം

പുതിയതു തദനു പടിഞ്ഞാ
 റതുമധുമൊഴി! ഭക്തം കിഴക്കുകേനേവം || 5
 അതുകളിൽ നമ്മുടെ നായക-
 നതിഗുണഗണഭാഗി കൃഷ്ണധരണീശൻ |
 പുതിയൊരുഭക്തവിചകത്തൻ-
 മതിമുഖി! നാലാമനായനൃപനല്ലോ || 6 ||

സാക്ഷാൽസപാജ്ഞിതമായ വി.ത്തനിരയാൽ
 വിഭത്തശസാഭ്യമാ-
 ന്നാഭക്തപം നിജദാനവൈഭവവശാൽ
 കണ്ണാദികൾക്കേററവു; |

പ്രക്ഷേപിച്ചു വിളങ്ങിടുന്ന സുമമാ
 സൗജന്യവാരാശിയാ-
 മിക്ഷണീപതിതന്റെ സൽഗുണഗണം
 വാക്തീടവാനുവതോ? | 7 ||

ഭഗവാനും ഭഗവാനുമുദ്ധരിച്ചുപഴിപോ-
 ലക്രൂരസൽബന്ധവായ്
 നിത്യം സോദ്ധവനായ് ബുധശ്രയവുമായ്
 സത്യാനുരാഗമത്തോടേ |

അയ്യൈശപഞ്ചവിലാസപുണ്യമധുരാ-
 ഗാരേ വിളങ്ങുന്നൊരി-
 ങ്ഗപ്രമുഖീശൻ പുരുഷോത്തമൻ ബലയുതൻ
 ശ്രീകൃഷ്ണനത്രേ ശുഭേ! || 8 ||

ശ്രീമൽപങ്കജരമ്യപാണിതലവും ഭഗവചസേവ്യതലവും.
 ശ്രീവത്സപ്രഭയും തഥാജ്ഞാനയശസ്സംവാദനന്തസുകൃതവും |
 ശ്രീഭേവീരനിയും ശിവശ്രയണവും ഭക്തന്മാർക്കുസിദ്ധീഭവി
 ശ്രീകൃഷ്ണപ്രഭവേകിടന്നു സുമനോഹരേ സുഖം സർവ്വദാ || 9||

മംഗലകരമായിട്ടും ഗംഗാസ്നാനം കഴിപ്പതിന്നായി
സംഗതമായിതുറവകുലപുംഗവനൊരുനാൾ മനുഷ്യിലഭിലാഷം
ആയതുടൻ നിജസുഖദരനായി വിളങ്ങും കവീന്ദ്രമണിയോടും
ആയതമതിയാം നരപതിമായമൊഴിഞ്ഞങ്ങരച്ചുസപ്രണയം 11

മാൻകണ്ണാൾമണി! യേതുസോദരനതെ-
ന്നുളളൊരു തരപത്തെയും
ഞാൻ കാളം കുതകം കലർന്നിഹ പറ-
ഞ്ഞീടാമറിഞ്ഞുള്ളുപോൽ
മാങ്കാവിങ്കലേഴുന്നപശ്ചിമപുരേ
ദോഷംജ്ഞതംഗാവലി-

പ്പുകാവായ് വിലസുന്നവല്പുനൃപനാ-
ണോത്ത്രിട്ടതാരേന്തൊഴി! || 12 ||

ശ്രീമാനവിക്രമകവീന്ദ്രകുമാരനാമി
ഭൂമീചരന്റെ കവിതാംഗന ലോകമെല്ലാം
കാമംചരിച്ചു വിബുധർക്കുനിശം പ്രദോദ-
രോമോൽഗമം സരസമിങ്ങുവെക്കിടുന്നു || 13 ||

സസംഗമൈകരതനായ് ശുഭശിലമാൻ
ര്യസംഘവാരിനിധിയായിട്ടമീനൃപേന്ദ്രൻ
മാസയ്ക്കുമീനമതി കൃഷ്ണമഹീശപരൻ തൻ
വാസല്യചരണിധിയാണതുമോർക്കു വൊരേ! || 14 ||

ശ്രീകാശിജ്ഞാപുരപ്പെട്ടേണ്ട വിചരം
ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാർതെളി-
ഞ്ഞേകാന്തത്തിലുരച്ചു പിന്നെ വഴിപോൽ
യാത്രയൊരുക്കങ്ങളും |

പാകംപോലെതുടൻകൊല്ലമെഴുപ-
ത്തെത്തന്നിൽപെട്ടും ചിങ്ങമ-

ഭേദകത്രിംശദിനേ ഗമിച്ചതിനടൻ
കല്ലിച്ചുറച്ചീടിനാൻ || 15 ||

യാത്രാവൃത്തം ഗ്രമിച്ചപ്പരിജനമഥ വേ.
നടന്നതെല്ലാമൊരുക്കി.
സ്സാത്മാനന്ദം വസിജ്ഞശ്ശൃകമൊഴി! ശുഭമാ
യിട്ടമന്നാകൃഷ്ണസ്സിൽ

ഗോത്രാനാഥൻ തെളിഞ്ഞങ്ങനെ നിജനിയത-
സ്സാനമുഖ്യങ്ങൾചെയ്യ.
ഡാത്രിഭേവകു ഭാനങ്ങുദ്ദേഹാചിതം
പോരല ഹിമാൻ കഴിച്ചു || 16 ||

കുലഭൈവങ്ങളെയും തൊഴു-
തുലകിന്നീശൻ ഗുരുപ്രവരരോടും |
ചലമിഴി! ബാസവരോടും

നലമൊടു താൻ യാത്രചൊല്ലി വഴിയോലേ || 17 ||

ശ്രീമാനച്ചെറിയേട്ടനും നൃപതിയും
കൊച്ചുണ്ണിയാം വിപ്രനും
വാരാക്ഷീകുലമാലികേ! ശ്രൗണ പുതു-
ശ്ശേരിഭവിജൻ പിന്നെയും |

ഹിമാനാം ഘനപാരിയസ്സുമതിയാ
യോരാമിമുത്തുച്ചനും
ഹേ മാന്വേ! ഹരദമശപരൻ സചിവനാകും
കേലുപേരാടിയും || 18 ||

വൈദ്യകനൈപുണിയാലതി-
മുദ്യയശസ്സായൊരപ്പമേനവനും |
മാദ്യൽപരഭതവാണി! സ-
ഭുദ്യോഗം ചേർന്ന ചാത്തുമേനവനും || 19 ||

പുഴയേരികേളവുമുള്ളൂ വേരലുണ്ണി രാരിച്ചൻ
യൗവന ജ്യംഭനേവിഹസീതസൗവണ്ണീഘടസ്മനപ്രഭേ! പിന്നെ!

രാജശപശ്രൂപതായ ഭാഗ്യവതിയാം
തുലപംബയും കാവ്യകൃ-
ദ്രാജൻ സന്ദതി മാനവിക്രമന്ദ്രപൻ
തൽപത്നിലക്ഷ്മ്യപുംബയും ।

രാജൽപങ്കജലോചനേ! തനയന-
ശ്ശങ്കുണ്ണിയാം ബാലനഃ
രാജാവിൻകരുണാകടാക്ഷമതന്മാൽ
പോകാനൊരുങ്ങീടിനാൻ! || 21 |

ഭൂവികലമതികൃഷ്ണാഹപയ-
നവനീപുരുഹൂതനെട്ടുമണിനേരം
അവരൊടുചേന്നു മുദാ ജഗ
ദവനപരൻ മംഗളം പുറപ്പെട്ടു । 22 |

ചെന്നത്തീവണ്ടിതൻമന്ദിർമതിലഥ
തന്നാഗമത്തെ പ്രതീക്ഷി-
ച്ചെന്നെത്തിട്ടുള്ള നാനാപുരുഷമണികളെ-
ക്കണ്ടു നന്ദിച്ചമന്ദം

പിന്നെത്താൻ യാത്രചൊല്ലി സ്വപിരഹഭരസ-
ന്തപ്തമാം മിത്രപുന്ദരം
തന്നെത്തൻസുകുതിയാകുന്നമഴച്ചൊഴി-
ച്ചാശപസിപ്പിച്ചു കാമം || 23 |

ധീമാനാമേട്ടനാകും കവിവർനെടു ചേ-
ന്നാശു തീവണ്ടിതന്നിൽ
ഭ്രമീനാഥൻ കരേറിച്ചരിജനസഹിതം,
തൽക്ഷണത്തിൽ ചലിക്കും

ധുമാരാവങ്ങൾ വാനിൽ പരിചിലഥപര
 നീടവേ പൗരനേത്ര
 ദന്യാമത്തോടേ ഗമിച്ചാൻ സുമുഖി! സുരനദീ
 തീർത്ഥാടിടുവാനായ് || 24 ||

കൂടെത്തന്നുടെവണ്ടിയിൽ സമന്തയാ
 നം ചെയ്യുവെന്തുകൂടോ
 ടീടേറ്റം സരസോക്തി ചൊല്ലിയുമിട
 ജ്ഞാപീസ്തുതോറ്റം പ്രിയേ! |
 കൂടീടുള്ള സുഹൃൽഗണത്തെയഭിന
 ളിച്ചും ദിനേശൻമര
 ണ്തിടുവോൾ നവരൻ സദോജമിഴി! കേ
 ഉീരോട്ടിറങ്ങിയിനാൻ || 25 ||

പാരായണഭേദമതികൾ മുൻസി
 പ്ലാരാൽ സമസ്തിച്ചൊരു ചാരുഗേരേ |
 നാരീമനേ! തൻപരിവാരമോടേ
 സൈപരം ഗമിച്ചന്നവിടെക്കഴിച്ചു || 26 ||

സുഖേന പിറേറ്റിവസം നവൻതാ
 നഖണ്ഡകാവേരിയതികലേത്തി
 രാഘോപഹം സ്താനമതും കഴിച്ചി
 ടുവേദമനേട്ടിനമത്ര വാണേ || 27 ||

● ചാൽക്കൊണ്ടഭൂപമണിയന്നഥ വൈകിടുവേ
 ഭൂക്കുറിടും ശകടമേറിയുടൻ തിരിച്ചു |
 അക്കോദയത്തിലിളമാന്മിഴിമാർമനേ! കേ
 ഉറക്കോണോടേശമതിലേത്തി മധാനഭാവൻ || 28 ||

തത്ര ദൃസ്തം നചൈറടുക്കൽവിലസും
 ഗർഭാലയത്തിങ്കല

സ്തുതാമപ്രതിമൻ ഗമിച്ചു കുളിയും
 ഭംഗ്യാ കഴിച്ചിട്ടുടൻ ।
 തത്രത്യം നവരൂമന്ദിരവരം
 കണ്ടിട്ടു കൈകൂപ്പിയ
 മിത്രശ്രേണിയൊടൊത്തു ചേന്നു ദിവസം
 തത്രൈവവേദപാക്കീടിനാൻ ॥ 29 ॥

മഴയതിയായതുമുഖം
 വഴിയിൽ പാലങ്ങൾ കേടുവന്നതിനാൽ ।
 രായച്ഛൂർവഴിയായി
 ദ്വേഷായീടാനായ്ത്തുനിഞ്ഞതില്ലന്ദപൻ ॥ 30 ॥

അന്നാൾ രാത്രിയതികലേഴുമണിയാം
 നേരം പുറപ്പെട്ടു പി
 ദോന്നാളാമണിജ്ഞ കാശാളികരേ!
 ബംഗ്ലൂരിലേത്തിടിനാൻ ।
 അന്നേരത്തുടനസ്ഥലത്തു പതിവി
 ല്ലാത്തുള്ള കോലാഹലം
 കന്നേലുംമുലമാർമരേണ! നരവരൻ
 കണ്ടോശ്രു കൊണ്ടോടിനാൻ ॥ 31 ॥

മൈസൂർരാജ്യമതികലന്നു റസിഡ
 ങ്ങായിട്ടുവാണീടിനോ
 രാസായിപ്പു ഗമിച്ചിടുന്നു പകരം
 പ്രാപിച്ചിടുന്നത്രും ।
 ആസന്ദർഭതാകയാലവിടെയ
 ശ്ലേഷാദ്രിമന്ത്രിഭൃമു.
 പ്യാസാമാന്യജനങ്ങൾ തിങ്ങിനിരയാൽ
 നിൽക്കുന്നു സൈന്യങ്ങളും ॥ 32 ॥

തീവണ്ടിസ്തേഷ്ണൈനന്നല്ലവിടെയെഴുമൊരോ
 ശാലയെല്ലാം വിശാല
 ശ്രീ വിങ്ങി പ്രാല്പസിഷ്ണം വിവിധതരവിതാ
 നങ്ങളാൽ മിന്നിടുന്നു ।
 ഏവം നന്നാവിശേഷം നരപതി കൃതുകാൽ
 കണ്ടു നിൽക്കുന്നനേര
 ത്താവിശേഷാഭാജരം വന്നിതു ബന്ധ! രസിധ
 ണോയിട്ടും ഹൃണവർണ്ണം ॥ 33 ॥

ദിവൻ ശേഷാദ്രാശ്ചപ്രഭതികൾ തദാ ഹൃണവരനായ്
 സുവാക്കോരോന്നോതിബുജ്ജമതിയൊടേ യാത്രയരുളി
 നവാനന്ദം രാജ്ഞീപ്രതിനിധിയുമസ്സൽകൃതികളെ
 സ്സുവാസല്യം കൈജ്ഞോണ്ടുടനഥ പുറപ്പെട്ട സുഖമായ് ॥ 34 ॥

ചിന്നീടപ്രഭൃന്ദവും തെരുതെരെ
 ദ്വന്ദാശസംഘങ്ങളും
 ചിന്നീടുന്നൊരു വാദ്യഘോഷസങ്കീർതം
 ധന്വേ! ശമിക്കുന്നതും,
 അന്നീടാൻ നൃപേന്ദുകണ്ടു സുഖമായ്
 സുബ്ബയ്യമെട്ടാക്കെഴും
 മിന്നീടും പ്രഭുപേന്ന ധർമ്മിലയം
 തന്നിൽ ശമിച്ചീടിനാൻ ॥ 35 ॥

പേലേറിടിന ധർശാലയതര
 ന്നാസന്നദേശത്തിലായ്
 ബാലേ! നല്ല വിശാലമായൊരു ജലാ
 ധാരം വിളങ്ങുന്നതോ!
 മാലേശാതതിൽ നിന്നുമാണവിടെയ
 മാലോകരല്ലാം ചന്ദ്രൻ

ഹാരലേ! പ്നമതീൻ വെള്ളമുപയോ
 ഗിജ്ജന്നതോത്തീട്ട നീ || 36 ||

സക്താരായതുകൊണ്ടതിൽ കുളി വിരോ
 ധിജ്ജന്നതോത്തീട്ടതെൻ
 നൽക്കാവേണീ! യറഞ്ഞു മരൊരു തടാ
 കത്തിൽ ഗമിച്ചുജ്ജസാ
 സൽകാരോചിതനാം നരേന്ദ്രമണി തൻ
 കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യാഗമി
 ച്ചുൾക്കാളം കുതുകാൽ ഭജ്ജ ച്ചഥ പർം
 കാണാൻ തിരിച്ചീടിനാൻ || 37 ||

മേഘണിടും കുതിരവണ്ടിയതിൽ കരേരി
 ഭേദനേക്ഷണേ! വിവിധവീഥികളാപണങ്ങൾ
 ഞ്ജനേശകന്ദകവിഹാരതലങ്ങുവേ
 കാട്ടണങ്ങളതൊക്കെ വഴിയേലഥ കണ്ടുമോദാൽ || 38 ||

പിന്നീടുത്തവിടെയുളളൊരു ചിത്രശാല
 തന്നിൽ ഗമിച്ചുധികതന്മയഭാവമോലും
 ഉന്നിദുകാന്തിയുതചിത്രഗണങ്ങൾകണ്ടു
 തന്നുള്ളിലും ബത! വഹിച്ചിതു ചിത്രഭാരം || 39 ||

ഭൂപാലമൗലിമണിതൻ നയനങ്ങൾ ജമൻ
 ഭൂപാലകപ്രതിമതന്നിലണഞ്ഞു മുന്നം
 മേഘ പാടലാധരി! യുടൻ ഞ്ജപമാനസാന്തം
 താപാവിരോകവിവശീകൃതമായ് ഭവിച്ചു || 40 ||

ഭാസിജ്ജമപ്പടമതിജ്ജലമന്ദവേദാ
 ലാസനമൃത്യു ഞ്ജപനങ്ങു മഹാനതാകം
 ശ്വാസംകലൻ വലയുണൊരപസ്ഥയ്ഭേ
 മേഘ സന്നതാംഗി! വിചസ്മന്നതഭേദമ്യം || 41 ||

രണ്ടാമതാ നൃപതിതൻ സുതനായഭൂപൻ
 കന്യാമയേന വലയുന്നൊരവസ്ഥയല്ലോ
 വണ്ടാർതഴക്കുഴലി! കണ്ടു മഹീശമൃഗി
 ജ്ഞായ് മനസ്സിലതിവിസ്മയവേദോരം || 42 ||

പിന്നീടങ്ങൊരു ഹ്രണനാരിതലയിൽ
 കത്തുന്നഭീപത്തെയും
 ധന്വേ! പാണിയതിൽ ജലം ബര! നിറ
 ചുളളോരു പാത്രത്തെയും
 നന്നായിട്ടു ധരിച്ചു ഭീപമണയാ
 ഭേയം ജലം ഭേലശവും
 ചോന്നീടതെയുമാടിടുന്ന വിധമാ
 ണീക്ഷിച്ചതക്ഷോണിപൻ || 43 ||

ജമുൻരാജ്യമതിങ്കലുള്ളൊരു മഹാ
 ചോരൻ പരൻതൻഗൃഹേ
 നിമച്ചാദമണഞ്ഞു കിഞ്ചന ധനം
 മോഷ്ടിച്ചുമണ്ടും വിധു
 മമം പാശാഥ രാജഭൃതർ വെടിവ
 ചിട്ടുന്നതും ഹന്ത! ഭ
 ക്ഷമം ചെവയ്ക്കാരവൻ പരുങ്ങിട്ടവതും
 കാവ്യണി! കണ്ടീടിനാൻ || 44 ||

താരിത്തൊന്മാഴി! പിന്നെയങ്ങൊരു മനു
 ക്ഷ്യൻ തന്റെ ഭേഹത്തയാ
 ണാരാൽ കണ്ടതതിങ്കലസ്ഥികൾ തര
 വിൻകൂട്ടവും മാംസവും
 ഭേലതും രക്തവുകമന്നുവേണ്ട വഴിപ്പോ
 ലാമാശയാദ്യങ്ങളും

നേരേയൊന്നൊഴിയാതെ നല്ലതെളിവാൽ
കണായിരേണേക്ഷണേ! || 45 ||

വിന്നെശ്ശുരുഗുണങ്ങൾതന്റെ വെടിയായ്
വക്ഷസ്സുപാരംപിള
ന്നുനും പ്രചമിച്ചിടുന്ന രാധിരം
മെയ്യേലണിഞ്ഞത്രയും
ചിന്നം ഭൂപഭരണ മാറിടമഹോ!
താണും കിളിനും ശപസി
ശ്ലക്കോരനമടുത്ത സൈന്യപതിതൻ
ദേഹത്തെ വീക്ഷിച്ചുപോൽ || 46 ||

ഏണീലോചനമാർമണേ! കുറിനമാം
സിംഹപ്രഹാരത്തിനാൽ
ശ്രുണീമൃലിയൊരുത്തി ഭവോധമതു കേ
ട്ടയ്യോ! കിടക്കുന്നതും
കേണീടും മുഖമോടു കാന്തരൂടനേ
സിംഹത്തെ ഹിംസിക്കുവാൻ
താണീടാൻ വെടിക്കൊരുങ്ങിപ്പുതും
കാണായി പിന്നത്തതിൽ || 47 ||

ഒന്നാംമാസംതുടങ്ങിപ്പുറുവി! ദശമമാ
സത്തൊളം ഗർഭപാത്രം
തന്നിൽ ഭേദമുള്ളമത്സ്യന്നഴകിലെഴുമൊരാ
കാരഭേദങ്ങളെല്ലാം
നന്നായിത്തന്മയതപത്തൊടു ചതുരരരം
പത്തുപാത്രങ്ങളിൽത്താ
ന്നൊന്നൊന്നായ് ചേർത്തുവെച്ചുള്ളതുമഥനിതരം
കൗതുകാൽ കണ്ടുഭൂപൻ || 48 ||

ഇത്ഥം നാനാചിത്രജാലങ്ങൾ കണ്ടി
 ട്ടുത്തംഗാനന്ദാതിരേകം കലൻ
 പുത്ഥപീപാലൻ "മൃസിയം" കഃണമിന്ന
 യത്യത്സാഹം പുണ്ടു പിന്നെത്തിരിച്ചു || 49 |

പാരംവിന്യാരമനന്ത്രപുമതിരചീരം
 പുണ്ടു നൽസപണ്ണുരേഖാ
 വാരം ചേരം പുരുശ്രീലതകൾ, നിലകൾ ര
 ങ്ങിക്കലും ഭിത്തിമേലും

നേരേരമേൽ രാത്രിലും ചേർന്നുഴകിന്നൊടു വിള
 ങ്ങുന്നൊരക്കുഴിബംഗ്ഗ?
 വാരാൽ കണ്ടത്ര ചേർത്തുള്ളൊരു മുതളു പ
 ക്ഷ്യാദിദേഹങ്ങളേയും || 50 ||

നാനാമുഗങ്ങളഥ പക്ഷിഗണങ്ങളും നൽ
 തേന്തെന്തിടുമൊഴി! കുരങ്ങളകളും വസിയ്ക്കും
 നാനന്തരം മുറികളും പുൻരൽഭുതത്താൽ
 മാനിച്ചു കണ്ടിതൊരു കാട്ടുമനുഷ്ടനേയും || 51 ||

അക്ഷുദ്രസൽപുഷ്പിപനന്തരാത്രേ
 നക്ഷത്രബംഗ്ഗാവഥ കണ്ട നേരം
 നക്ഷത്രനാഥാനനമാർമരണേ! കേ
 ഉക്ഷത്രപംശാഗ്രണി വിന്യയിച്ചു || 52 |

സാരോദമോരോന്നിവ കണ്ടു പിന്നേ
 ഭ്രമീവരൻ തൻപരിവാരമോദേ
 വാരമേക്ഷണേ! മുൻപിഹ ഞാനുരച്ചോ
 രാമഞ്ജപാം ധർമ്മഗ്രഹേ മടങ്ങി || 53 ||

അന്നം പിറേറന്നു മോദാൽ പകലുമവിടെ വാ
 ന്നിട്ടു ചൈകുന്ന നേരം

ധന്വേ! ബംഗൂരിൽനിന്നങ്ങനലശകടമേ
 റിപ്പുറപ്പെട്ട ഭൂപൻ
 മന്ദിച്ചിടഃഞ മൈസൂരതിൽ മധുമൊഴി! യ
 ത്തുംഗഭദ്രാസമീപം
 തന്നിൽ പിററന്ന മധ്യാഹ്നമതിൽ ഹരിഹര
 ശ്ലേഷ്കനിൽ ചെന്നിറങ്ങി || 54 ||

പന്നിടത്തുംഗഭദ്രാനദിയതിൽ വഴിപോൽ
 സ്നാനം ചെയ്തുകേട്ട്
 മന്നന്മാർമൗലിരത്നം സപദി ഹരിഹര
 ക്ഷേത്രഭാഗത്തിലെത്തി

വന്ദിച്ചത്രുന്തചിത്രപ്പണികളണിമണി
 സുംസംഭാവനീയ
 പ്രോന്നിദ ശ്രീയെഴുന്നസ്ഥലമതു പുനര
 വാസരം വാസമാകീ || 55 ||

അക്കണ്ണാടകദേശമന്ന മണിവ
 ത്താകുംവിധൗ രാത്രിയിൽ
 ചിക്ഷണങ്ങളന വിട്ടു വണ്ടികയറി
 ഹിറേറ്റിനും രാവിഭുല
 മയ്ക്കണ്ണാൾമണി! 'ഹ്രബിളി'തി പകൾകൊ
 ണ്ടിടുന്ന നൽശ്ലേഷ്കനിൽ
 പക്ഷാമോദമൊടേയിറങ്ങിനിയതം
 കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യിടിനാൻ 56 ||

എന്നാൽ 'ഹ്രബിളി'ജില്ലയിങ്കലുമെടോ!
 വേണ്ടോളവും ദൃശ്യമാ
 കുന്നോരോവിധപട്ടണസ്ഥലമതു
 നാനാവിശേഷങ്ങളും

തനപംഗീമണി! യുണ്ടിതെന്നവിപരം
 കേട്ടെങ്കിലും യാത്രയിൽ
 പിന്നീടും രൂപരയാലതൊന്നുമവിടെ
 ക്ഷാമൊൻ തുനിഞ്ഞില്ലതാൻ || 57 ||

അന്നായേ! മണിയൊൻപതായ സമയം
 സൗജന്യവാദാശി: ഭൂ
 ചന്ദ്രൻ വണ്ടിയിലേറി നൽസുഖമൊട്ടേ
 തെരൈന്നപിറേറ്റിനം
 കന്നിയ്ക്കും കുതുകത്തൊടെട്ടു മണിയോ
 യീടുന്ന നേരം പരം
 മന്നിൽകീർത്തികലൻ പുനനഗരേ
 ചെന്നങ്ങിറങ്ങിടിനാൻ || 58 ||

ചാട്ടലയെഴും ഗോകുലദാസപരം
 ശാലേഗമിച്ചിട്ടഥ പോയ്കളിച്ചു
 ബാലേ! നൃപൻ സംഗ്രമനാഥപാദ
 മൃദല വണങ്ങിസ്സുഖം ഭൂജിച്ചു 59 ||

മട്ടേലുംവണിയാട്ടേ! നൃപനഥ മണിയോ
 ഞായിട്ടുന്നോരുനേരം
 തൊട്ടേറ്റും കൗതുകത്തൊട്ടതരം ഗുണമ
 പ്പട്ടണം കാണമതിനായ്
 ചെട്ടെന്നായേ! കരേരിത്തരഗരഥമതിൽ
 സാനഗൻമന്ദവാരം
 പ്പേട്ടെല്ലെത്തി പ്രദശിച്ചിതു പലപലര
 ജാധികാരാലയങ്ങൾ | 60 |

സദ്യോഗാനന്ദിതത്തോപഥം മരണിതപല്ലം
 ത്വങ്ങുളോരോന്നു കണ്ടി

ടൂട്ട്രോഗസമാനവാസ്യവ്യരൊടു കുശല വാ
 കൃങ്ങളം ഘന്ത! ചെല്ലി
 സഭ്യോ ഗാംഭീര്യവാരാന്നിയിപഥിപചകാ
 നങ്ങൾകൊണ്ടെന്മി കൾക്കും
 ടൂട്ട്രോഗം സുകതികൊണ്ടെൻമധുരമൊഴി! സുഖ
 ന്നുമലികൾക്കും വതുന്തി | 61 |

കണ്ടിക്കരിങ്കഴപ്പി! കേളമു പ്പെട്ടയെല്ലാം
 കണ്ടിക്കവീർന്നുന്തന്നാകിയ ഭൂപതിർന്നു
 'ബണ്ടെന്നതിപ്രഥിതമം ഗവരേണ്ടുരോട്ടം
 കണ്ടുന്നതപ്രമസോഗരമഗന്നായി' ||62 |

പൂർത്തികൾപ്രഭു കർട്ടീട്ടുന്നാരതുപിൽ
 കാന്തേ! സമുദ്രത്തിലു
 ഞ്ഞിത്തള്ളിവളന്നിട്ടെന്നൊരു മഹാ
 കല്ലോലജാലങ്ങൾപോൽ
 പൂർത്താട്ടുപ്രഭു കർട്ടീട്ടുന്നാരതുപിൽ
 ശ്രീമാനസചികൃതം
 സചാരത്തിൽ പ്രതിഭാശതങ്ങൾ ബുദ്ധിയാ
 രമ്യങ്ങൾജാതങ്ങളായ് | 63 |

കണ്ടാലായതുരോലവെ സൂക്ഷ്മകരമായ്
 വണ്ണിച്ചു കാട്ടീടുവാൻ
 വണ്ടുരോലവേണി! നിന്നയ്ക്കുയിക്കാവിവച
 സുല്ലംതെയെന്തുള്ളോടേ!
 കണ്ടുരോലവേണി! ബണ്ടിനെക്കവികൾ
 ലകാരമല്ലീമലൻ
 രച്ചുണ്ടാമീനപമുലി വഴുനിയതനി
 ചിന്താമണി പുസുരേ? | 64 |

മല്ലിജാതിലവംഗമന്ദകകവി
 ത്ഥാശോകമുഖ്യങ്ങളാം
 വല്ലിപാദപതല്ലജങ്ങൾ വിവിധം
 പുത്തും തളിത്തും സദാ
 ഉല്ലാസപ്രദമായ നൽപരിമളാ
 ഭോഗം പുലർത്തുന്നു തേൻ
 ചൊല്ലാൾ മൗലിമനേ! മഹാമധുര
 ശ്രേണീനിനാദത്തോടേ | 65 |

വണ്ടിൻ്റെ ബുദ്ധിയാകും ശ്രുതിയൊടു കളക
 ഞങ്ങളുൽകണ്ഠമായുൾ
 തങ്ങളിൽത്തിങ്ങും മദംപുണ്ടുഹര! മധുരമായ്
 പാട്ടുപാടുന്നതക്കം
 കണ്ടോളച്ചിപ്പി തുള്ളിച്ചിഹ വഗനിരയാം
 കാൽച്ചിലമ്പുംമുഴക്കി
 കൊണ്ടുൽകൂലം രസംഭൂമിപ്പൊരുനമിവിടിവോ
 ടുണ്ടുകൊണ്ടാടിടുന്നു : 66 |

നീരോളത്തള്ളുൽ മേളിപ്പൊരുനമിയുടെ നീ
 ത്തുളളി ചേർത്തുള്ളിലെത്തി
 പ്രോരാളം ചാരവല്ലിതരനിരകളിള
 ക്കിടുകുളിച്ചിപ്പനലും
 ധാരാളാൽപുല്ലമല്ലീമുഖസുമനവസൗ
 രദ്യമുൾക്കൊണ്ടു പാദ
 ത്താരോളന്നീണ്ടനൽപുക്കുഴലി! യവിടെവീ
 ശ്രുന മന്ദം സമീരൻ | 67 |

ആനന്ദം നിതരാമിരുന്നനുഭവി
 ചിട്ടുന്നതിന്നായതിൽ

തേനോലുമൊഴി! കേളിടയ്ക്കിടയിലു
 ഞോരോ ലതാഗാരവും
 നാനാവലിയുമങ്ങിരുമ്പഴികളാൽ
 പാരം വിളങ്ങുന്നിത
 സ്ത്രീകളി കലരുന്നൊരീയുപവനം
 നൃണം മനോമോഹനം || 68 ||

പിന്നെപ്പോയ്നൃപമണലി ചിത്രമെഴുതും
 ലോകകുസന്ധാനമേ
 കുന്നോരുന്നതുമായ മന്ദിരമതും
 തനപംഗി! കണ്ടീടിനാൻ
 മന്നിൽ കീർത്തിയെഴും സമർത്ഥരമൃതി
 തരീതുള്ള ചിത്രങ്ങൾ ന
 ല്ലന്നിദ്രാഭ്രമിന്നിടുന്ന വിധമാ
 യുണ്ടങ്ങു വേണ്ടോളവും || 69 ||

ഓക്കുക ബത! മുൻസിപ്പാൽ
 മാക്കേററഥ ചെന്നു കണ്ടിടുംനേരം
 വാക്കുഴലാളേ! നൃപമന
 താക്കകമാശ്ചപുണ്ണതരമായി || 70 ||

പാരം വൈശ്വല്യസമ്പത്തൊടു മിന്നമിന്നസം
 മിന്നമത്യുന്നതശ്രീ
 വാരം ലോരുന്നൊരാ മന്ദിരവരമതു ത
 നുള്ളിലോരോ പിളാഭഗ
 നേരായോരായിരത്തിൽ പരമഹര! നര
 ന്മാൻ നിരന്നങ്ങിരുന്നി
 ഞോരോ ശാകങ്ങൾമൂലം ഘലമിവ ബഹുവിൽ
 കുന്നു തിരക്കുന്നിയേ താൻ || 71 ||

കലിതരസമിശ്രെല്ലാം കണ്ടുകണ്ടീക്ഷണങ്ങൾ
 ക്ഷപസമിഴി! പരുത്തിസ്സാധുസാഫല്യഭാരം
 ഫലനിര ചിലശെല്ലാം വാങ്ങി മോദിച്ചു ഭ്രമി
 വലരിപുവഥ സായം വാസഭോഗമത്തിലേത്തി || 72

പിന്നെത്തൻനിയമങ്ങളൊക്കെ പഴിപോൽ
 ചെയ്യുങ്ങു ഭൂപൻമഹാ
 ധന്വൻ ഗോകുലദാസവാണിജനൊരു
 കിടുള്ളതായെത്രയും

ഈനമ്പും കലരുന്ന സുന്ദരമണി
 പ്രാസാദമുദമിസ്സുധീ
 മന്നൻ രാജകുമാരനോടുമവിടെ
 ഉച്ചമേ ശയിച്ചീടിനാൻ || 73 ||

പിറ്റേന്നുക്കുസ്സിക്കലണീറ്റു വിപ്ലം
 പറയാതെയോരോ നിയമങ്ങൾ ചെയ്യു
 തെറ്റെന്നു താൻ പത്തുമണിയ്ക്കു വേണംപൊ
 പറുന്നതീവണ്ടി കരേറി കാന്തേ! | 74 |

അച്ചന്തം വേഗമോലും ഗതിയിലിളകുമ
 ക്കാറിനാൽ പാൾപഭാഗ
 പ്രത്യാസനങ്ങളാകും വിടപികളെയുല
 ചുംബരത്തിൽ ചരിയ്ക്കും
 പത്രികൂട്ടങ്ങൾ പായുംവിധമനവധിശൈശ
 ലങ്ങൾ പാലങ്ങളെല്ലാ
 മെത്തിപ്പിന്നിട്ടു പെട്ടെന്നഥ യുവതിമനേ!
 വണ്ടിയും മണ്ടിയുപ്പാൾ || 75 ||

പാരംമധ്യാഹ്നസൂര്യാതപമതികരിനം
 തട്ടയേറ്റം തവിച്ചു

രേഖാരശ്ശേലാഗ്രദാഗങ്ങളിലതിഗമനം
 ചെയ്തു സന്തപ്തമാകും
 സാരം ദേഹം തണ്ടുപ്പിപ്പതിനതു ജപനീ
 ക്ഷ്യന്ദശീതം മഹാദ്രി
 ചപാരം പാദാതനേകം തപരിതമധിഗമി
 ചും നമിച്ചും ചരിച്ചു | 76 |

മണ്ടീടുനൊരു വണ്ടിതന്നുടെ ജവാൽ
 തേറ്റുറുത്തതന്നെങ്കുന്നം
 കണ്ടീടുന്നതു കഷ്ടമെന്നുകരുതീ
 ഭൂരേണുചമ്മാരുതൻ
 വണ്ടാർവേണി! പരത്തി വിണ്ണിൽ നിജമാ-
 മംഗം മറച്ചീടുവാ
 നണ്ടാം മാനമണഞ്ഞുവന്നരിജയം
 കാണുവോൾ നാണംപരം || 77 |

ഏധിജ്ഞുന്ന മഹിരജസ്സിൽ മറയാൻ
 രാംകാരവും സ്പർശവും
 ബാധിജ്ഞുന്നതു മൂലമായവിടെയ
 ക്ഷാററിനു ചെരറെങ്കിലും
 സാധിച്ചില്ല നിനജ്ഞനീയഭിമുഖം
 സൗശബ്ദപ്രമാണീടമ്
 സ്സാധുസ്സർഗമുള്ളവൻ വേത! വിള
 ണ്ടീടാതിരുന്നീടുമോ | 78 |

പുകവണ്ടിയിലുന്നവം
 പികമൊഴിമുഴുവേ! ഗമിച്ചു വേണംവേയതിൽ
 പകലഞ്ചുമണിജ്ഞധികം
 പുകളെഴുമാപ്പീസിലെത്തി നൃപവർണ്ണം | 79 |

അവിടെയുടനിറങ്ങിച്ചെന്നുനോക്കുന്നനേര
 തന്ത്രിനൊട്ടു സമമാകും മന്ദിരം മന്നിടത്തിൽ
 അവികലമൊരിടത്തും ഹന്ത! കാണുന്നതല്ലെ
 നവനിപനകതാരിൽ തീച്ചയായ് നിശ്ചയിച്ചു || 80 ||

ആറ്റുണ്ടെറിക ശുഭഭേ! 'പുറ്റാററ
 ഘാറങ്ങുതിൽ പരം വിശാലങ്ങൾ
 ഓരോന്നീരായിരമതി
 ലേറ്റം മനുജകു മേവീടാൻ യോഗ്യം | 81 ||

അതുകഴിയേയധോഭാഗസ്ഥലത്തിങ്കലേത്താ
 ലതിലുമധികമേറ്റം ഹന്ത! വിന്യാരമായ്കേ!
 അതുവിധമഥമേലായ് മാളികത്തട്ടുരണ്ടു
 ണ്ടതുപതരവിലാസം പുണ്ടു ശോഭിച്ചിടുന്നു | 82 ||

പൊന്നിൻരേഖകൾ മിന്നിമിന്നിവിലസും
 നൽഭിത്തിജാലങ്ങളോ
 ടന്ത്യൻഭയെഴും ശിലാമയമഹാ
 സ്യംഭങ്ങളും ഭംഗിയായ്
 ചേർന്നിട്ടങ്ങു വിതങ്ങുമായതിനുപേർ
 'വിഭക്താരിയാട്ടെമ്മിന'
 സ്സെന്നാനോക്തയതിങ്കലുണ്ടധികൃത
 നാരായനേകം ജനം || 83 ||

പോയിടുന്നവരും വരുന്നവരുമായ്
 കൂടുംമവാശബ്ദവും
 പായുംവണ്ടിയതിൽ ഗഭീരവവും
 ഘണ്ടാനിനാദങ്ങളും
 പേയാദ്യങ്ങൾ വിലയ്ക്കുവില്പവർ വിളി
 ച്ചിടുന്ന ഘോഷങ്ങളും

മായം ചൊല്ലുകയല്ല കേളിഹ മുഴ
ങ്ങീടുന്നിതെല്ലാജ്ഞാഴും | 84 ||

ശ്രീമാനാം സുപനേട്ടനാം തിരുമന
സ്സൊന്നിച്ചു നന്ദിച്ചുടൻ
ഘോര മൽഭ്രയസി! പിന്നെയല്ലപരിപാ
രത്തൊടു ചേർന്നങ്ങനേ
ധീമാൻ കീഴിൽ നടന്നു കണ്ടെഖിലവും
മേൽത്തട്ടു രണ്ടിങ്കലും
വാരമേ! പക്ഷവിശിഷ്ടവസ്തു പലതും
തത്രാപി കണ്ടീടിനാൻ | 85 |

പിന്നീടസ്സുദനത്തിനങ്ങു നടുവിൽ
ശക്രഡാജംപോലയ
ത്യന്തനത്യന്ത വിളങ്ങിടുനൊരു മഹാ
പ്രാസാദമേരിശ്ശുഭേ!
ധന്യാത്മാ ശിവരത്തിലെത്തിയ രികിൽ
കാണം സമുദ്രങ്ങളിൽ
ചിന്നീടുന്ന ലയാലലഞ്ഞിളകിടും
പോതങ്ങൾ കണ്ടീടിനാൻ || 86 ||

നല്ലോതങ്ങളുമേറിടുന്ന നഗര
പ്രാസാദങ്ങളാലങ്ങളും
കൊച്ചുലുമിഴി! കണ്ടനേരമതിയാ
മാശ്ചർച്ചപാരാശിയിൽ
ഒപ്പംതിങ്ങിചതുർന്നിടും തിരകളാൽ
ഭൂപാലകന്മാരമ
നല്ലോതാവലി പോൽ സമാകുചിതരാകൂ
സാരസ്വതസമുദ്രമേ! | 87 |

“അത്യന്തോന്നതമാകുമിസ്ഥലമണ
 ണ്ഞോരീ നമുക്കോർക്കിലി
 നന്യൂസന്നമതാണിനിസ്സുരപരം
 നിസൃക്കമെന്നാകിലും

അത്യൽകൃഷ്ണഗുണങ്ങൾകൊണ്ടതിനെയും
 വെല്ലുന്നവോംബാപരം
 പ്രത്യേകിച്ചിഹകണ്ടിടായെവിടെ
 ദ്വേഷിക്കുന്നതാകുന്നതോ? | 88 |

ഏവം ധന്ത! നിന്നച്ച ഭൂപമണിയ
 പ്രാസാദവർച്ചിൽ നി
 ന്നാപിദോർമിറങ്ങിപ്പന്ന പരിഖാ
 രത്തോടു ചേർന്നിട്ടുടൻ
 ആ പൂന്യാപനമാസചാണീജവരൻ
 മാനിച്ചയച്ചോർന്നൽ
 ശ്രീവിങ്ങുന്ന മനോജനമായ കുതിര
 സ്സാറട്ടിലേറീടിനാൻ || 89 |

പെട്ടെന്നുടൻ താൻ സസുഖം തിരിച്ച
 സ്സേട്ടിൻഗ്രഹത്തിങ്കലമന്ദമെത്തി
 ഒട്ടേറെ മോദാൽ കുശലങ്ങൾ ചൊന്ന
 ശ്ലീഷ്ടന്റെ സൽക്കാരമതും ഗ്രഹിച്ചു || 90 ||

അക്ഷീണം മരുവിടുവാൻ സുകൃതിയാ
 ചൈദമകാശ്യൻ മഹാ
 ലക്ഷ്മീവീഥിയതിന്നടുത്തുടനൊരു
 കീട്ടുള്ളവംഗ്യാവതിൽ
 സദക്ഷമം പുനരെത്തിയങ്ങു നിയതം
 കൃത്യങ്ങളെല്ലാം കഴി

ചുക്കോണിപതിമുലിയന്നു നിശയിൽ
തരൈവവാണിടിനാൻ || 91 ||

പാരം കൗരൂഹലം നൽകിനപലവിഭവം
ചേരമീ വീഥിതന്നിൽ
താരിത്തേൽപാണി! വാണീടുവതിനതിസുഖം
തന്നെയാണില്ല വാദം

പാരതന്നോ വിശേഷിച്ചതിരസമരളം
നാവരാത്രോത്സവ ശ്രീ
പുരം കൂടിപ്രകാശിച്ചിതു നരതിലകാ
നന്ദമുറ്റുന്നതിനായ് || 92 ||

നേത്രാനന്ദം വളർത്തിടിനഖിവിധുവിലാ
സങ്ങൾ തിങ്ങുന്നലക്ഷ്മി
കേന്ദ്രത്തിൽപ്പേർന്ന കോലാഹലമതു മുഴുവൻ
ചൊല്ലുവാന്തില്ലെളുപ്പം
ശ്രോത്ര താദേതനൊഴുക്കും സുമധുരതരഗാ
നങ്ങളോടങ്ങ രാകാ
രാത്രിശഃസ്യേ! മുഴങ്ങി മുഹൂരവി സരസം
വാദ്യഘോഷം വിശേഷാൽ || 93 ||

നാനാഭാഷയിലുള്ളവേഷമധികം
ഭേഷായ് ധരിച്ചിട്ടുടൻ
നാനാഭാഷ തകർത്തുരച്ചവിടെയ
ക്കാഴ്ചയ്ക്കു വന്നെത്തിട്ടും
നാനാജാതിജനങ്ങൾ തിങ്ങിവിളയാ
ടിടുന്ന ഘോഷങ്ങളും
മാനാതീതകുരൂഹലം മനസി കേ
ളാൽ. പതകും ദ്രവം. || 94 ||

ശ്രീകൃഷ്ണരാജ

കരക്കാറണിവേണി! ഓബംബയിലേഴ്
ന്നാപീഥിതന്നിൽ തദാ
വിരറിടുന്നതിനായ് നിരത്തിയപദാ
തന്ത്രഃഘങ്ങൾ വണ്ണിക്കുവാൻ
ചെറും ഞാൻ തുനിയുന്നതില്ല മനുജ
ക്കാവശ്യകപ്പെട്ടിട
ന്നരം വിട്ട വിശിഷ്ടവസ്തുവതിലൊ
ന്നില്ലാതെയില്ലത്ര കേൾ || 95 ||

ഇത്യേവം രമണീയമായ് വിചസ്യമ
ദേദേശ നൃപൻവാണോര
പ്പുത്തൻദേഹമതിങ്കൽ യന്ത്രവഴി വ
ന്നെത്തുന്ന നൽഭരതായവും
കത്തും മിന്നൽവിളക്കുമങ്ങരികിലായ്
സ്വചരാഭമാമബ്ജവോ
ടൊത്തുള്ളോരു തടാകവും സുഖമായ്
ശോഭിച്ചുവേണ്ടുംവിധം || 96 ||

പിറേറന്നാൾ നിത്യകർമ്മങ്ങളെയഥ വഴിപോൽ
ചെയ്യുഭൂമീശപരൻ താ
നരോരാനന്ദമോടന്നഗരവരമുടൻ
കാഞ്ചതിനായ്ത്തിരിച്ചു
തെരേറന്നങ്ങെത്തിയാദ്യം വികസിതമുഖി! വ
ക്ലോറിയോഗാസ് നാംപേർ
പെരോരുദ്യാനമേററം സുരചിരവിഭവം
കണ്ടു കൽകണ്ടുവാണി! || 97 ||

ഉററപ്പെട്ടുള്ളസിംഹം പുലികരടികൾ തൊ
ട്ടുള്ള നാനാമൃഗഘഠം

ചീരം ചേരം പെരുപാമ്പുകൾ ബഹുവധസൽ
പക്ഷിപുന്ദങ്ങളേവം

അററം വിട്ടുള്ള ജന്തുക്കളെയുമുരുചിത
വൃക്ഷസംഘങ്ങളേയും

മുറ്റം കൗതുമലം പുണ്ടവിടമതിൽ നട
ന്നൊക്കുവേ നോക്കിരൂപൻ? | 98 |

പിന്നെപ്പട്ടുകൾ നെയ്യിടം ഗൃഹമതി
നുള്ളിൽ ഗമിച്ചെത്രയും
മിന്നീടം കസവിട്ട പട്ടുകൾ വില
യ്ക്കൊട്ടങ്ങു പാങ്ങിട്ടടൻ

ധന്വേ! മാളികയേറുവാനൊരു വിമാ
നത്തോടു ചേർന്നുവേ

ത്തിരുന്നറം പ്രഭയേകിടന്നൊരു ഗൃഹം
ചെന്നാശ്രമങ്ങളീടിനാൻ | 99 ||

മുൻസിപ്പാൽ ക്വട്ടറോപ്പൻ' മുറിയിതിപുകൾചൊ
ങ്ങുന്നൊരാ മന്ദിരത്തെ

ശ്ലംസിപ്പാനുണ്ടു പാരം കമലമിഴി! സമോ
ദം വിമാനത്തിരൂപം

പുംസാമന്തേകയന്ത്രം പരിചിന്നൊടുതിരി
യ്ക്കുന്ന നേരത്തുയന്നി

ഉട്ടൻസാരംഗേക്ഷണേ! കേൾ മുക്തിലതിജവരൻ
മാളികയ്ക്കുള്ളിലെത്താം | 100 ||

ഇത്ഥം രാജാധികാരസ്ഥലനിരകൾ ശുഭേ!
കമ്പിയാപ്പീസു പിന്നീ

ടുത്തംഗം സൗധജാലം പുനരഥം യൂനിരൂപം
സിററിഹാളം' ക്രമത്താൻ

എത്തി ക്രോവസ്സുമാക്കെററുതു കളതിമുദാ
 കണ്ടുദ്രവാലകൻതാ
 നത്യാശ്ചർച്ചം വളക്കും ജലധിയുടെ തീ
 രത്തിലേയ്ക്കായ്ത്തിരിച്ചു || 101 |

എന്നുനോതേണ്ടതാഹാ! ജലധിയുടെതടം
 നൽക്കരിക്കല്ലുകൊണ്ടെൻ
 ചെന്താരവൻപതാകേ! നിഖിലമതിദ്രവം
 നിസ്മലാഭം നിബദ്ധം
 ചന്തം ചേരുന്ന തീരംപരയവിടെയഗാ
 ധതപമുണ്ടാകകൊണ്ടു
 തൃന്തം ചാലേ വരും കപ്പലുകൾ കരയതി
 നൊപ്പമായ്ത്തന്നെ നിൽക്കും || 102 |

പാരംമത്സരബുദ്ധി തമ്മിലുളവാ
 യിടുന്നു തോന്നീടുമാ
 റോരോ കപ്പൽ നിരന്നുയർന്നിഹ വിള
 ണിടുന്നു രമ്യാഭമായ്
 ഭൂമാൽ നൽപകയെക്കുറച്ചു ചിലത
 തതീരത്തിലെത്തന്നടൻ
 തീരാൽമന്ദമഹോ! തിരച്ചു ചിലതെ
 തതീടുന്നു ഭൂരത്തിലും | 103 |

ഭൂമാൽ വന്നനെയുന്ന കപ്പലിനെഴും
 നല്ലാമരം മുൻപില
 തതീരേ നിന്നിഹ കണ്ടിടാമഥ ശുഭേ!
 കാണാം ക്രമാൽ കപ്പലും
 ആരോമൽക്കളുവാണി! നമ്മൾ നിവസി
 ചിടും മഹിയ്ക്കുള്ളൊരാ

കാരം പാരമൃതങ്ങളുതെന്നതിതിനാ
ലോക്തം വിതക്തം വിനാ || 104 ||

പ്രാണപ്രയസിമാരൊടൊത്തു കുതിര
സ്സാന്ദ്രിപേരിത്തരി
മേഘനല്ലെണ്ണിപ്പി തത്ര വന്നു സരസം
തീരപ്രദേശങ്ങളിൽ

ശ്രീനന്ദൻ മൃഗവായ് സമൃദമതിൽനി
ന്നെത്തിക്കളിപ്പും ജഗൽ
പ്രാണൻ നൽകുമന്ദസൗഖ്യമൊരിട
ഭൃതൽക്കുന്നു നൽകുതുകാൽ || 105 ||

വെള്ളത്താമരപോലെഴുന്ന മുഖവും
തൊണ്ടിപ്പഴം തോൽക്കമാ
റുളളാരച്ചൊടിയും പതന്നുമുടിയും
നൽത്തൊപ്പികുപ്പായവും
ഉള്ളത്തിൽ കൊതിയേകിടുന്ന മൃഗ
ഭൃതൻവാണിയും ചേർന്നിടും
വെള്ളക്കാരുടെ നൽശിശുക്കൾ വിളയാ
ടിടുന്നോരോടത്തെടോ | 106 |

എന്തിന്നിങ്ങനെയോതിടുന്നധികമാ
യോരോതരം കാഴ്ചയി
ങ്ങനും വിട്ടു വിളങ്ങിടുന്നതഖിലം
ദണ്ഡോധമോതാൻ പ്രിയേ!
സന്തോഷാലിവയൊക്കെ വേണ്ടവിധമായ്
വീക്ഷിച്ചു ഭ്രൂക്ഷിത്തുടൻ
ചന്തം ചേർന്നൊരു കപ്പലിൽ കയറിയ
ശ്ലീലങ്ങളും കണ്ടു താൻ || 107 ||

പിന്നീടു കേൾക്ക വരവണ്ണിനി! ജിണ്ണുമായി
 ടുന്നോരു കപ്പൽ കുറുതീക്കുവതിനു വേണ്ടി
 അന്യനവൈവേമൊടേ പണിചെയ്യുദേശം
 തന്നിൽ ഗമിച്ചതി കുരൂഹലമാൻ ദ്രുപൻ | 108 ||

നീലക്കല്ലുകളാൽ നിബദ്ധതടമാ
 യത്യന്തവിസ്മാരമ
 ഞോലുന്നോരു തടാകമൊന്നവിടെയ
 ത്തീരത്തിലുണ്ടോമധേ!
 ചാലേ കപ്പൽ സമുദ്രമധ്യമതിൽ നി
 ന്നെത്തുന്നതിനായതിൽ
 ചേലേറുന്നവിധത്തിൽ നല്ലവഴിവ
 ചിട്ടുണ്ടു പട്ടല്ലിതു || 109 ||

അ മാറ്റത്തുടെ വേഗാലതിലയിദയിത്തേ
 കപ്പൽവന്നെത്തിട്ടുപോൾ
 കാമം യന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടായതു വിരചിലട
 ചിട്ടു പിന്നത്തടാകേ
 വാമേ! ചേന്നുള്ള വെള്ളം സകലവ മകല
 ത്താകുമപ്പോൾ ക്രമത്താൽ
 ദ്രുമ ചേരുന്നൊരക്കപ്പലിനുടെ കുറുതീ
 ത്തീട്ടുവാറുണ്ടെളപ്പം || 110 |

എവം കപ്പൽ വിടുന്നതിനുമതുപോൽ
 ശരൂക്കളാമാറ്റുമായ്
 ഹാ! വഞ്ചിച്ചു കടന്നിടാസ്സതിനമാ
 യന്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടെന്നതാ
 പുവാളുകുഴലാൾമറേണ! ദ്രുപമട
 ജ്യാനം തുറപ്പാനു

ഓ വാവിഷ്ണു വിചിത്രമായിട്ടുമരു
ന്മാലുള്ള വൻപാലവും || 111 ||

ഉള്ളംതന്നിലുണ്ടുവിസ്മയഭൂമി
പ്പിഴ്ന്നു പൈചിത്രമാ
ന്മാളോരോ വലുതായ കഷ്ടപലതീ
വണ്ണം തദാ കണ്ടുടൻ
പള്ളിപ്പേട്ടമുഗാക്ഷി! തൻപരിജന
ത്തോടൊത്തു മോദാലൈഴ
ന്നുള്ളിത്തന്നുടെ വാസമന്ദിരവരം
പ്രാപിച്ചു ഭൂപാലകൻ | 112 |

അനന്ദാസ്സമമായ ബോംബയിൽ മഹാ
ത്മാവാം ധരാപുല്ലഭൻ
താനേവം വിവിധസ്ഥലങ്ങളിലുണ
ത്തോരോന്നു കണ്ടങ്ങനേ
നൂനം നാലുദിനം കഴിച്ചുസുഖമായ്
ഭദശ്യാനം നൽകുമ
സ്തനം ബോധവിലാസമാകിയ ഫലം
നന്നായ്ഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ || 113 |

പൃഥ്വീപരനഥ കന്നിയി
ലേത്തും പന്ത്രണ്ടുതായദിവസത്തിൽ
മിത്രഗണത്തോടു യാത്രയു
മത കഥിച്ചുത്തമൻ പറപ്പെട്ടു | 114 |

മുൻപേ ഞാനിഹ ചൊന്നൊരു
ബോംബാസ്റ്റേഷനിലുണഞ്ഞു താൻ നിശയിൽ
മണിപതിനൊന്നിൽ ക്ഷിതിപതി
മണി രഥമതിലേറി 'നാസിക്'യ്ക്കായി | 115 ||

ധൈര്യം 'നാസിക്'തന്നിപ്പിച്ചു മണിയോ
 നേരത്തിറങ്ങിട്ടുടൻ
 പാരാതശ്ചരണം കരേറി മഹിപൻ
 ഗോദാവരീസന്നിധൗ
 നീരിത്താൻനയനേ! ഗമിച്ചൊരു ധര
 ഭേദമെന്റ ഗോമത്തില
 ഞാറാലെയ്ക്കുന്നതരം സ്വപ്നിയമ
 ഞൾക്കായ്ത്തൂനിഞ്ഞീടിനാൻ || 116 |

ധന്വേ! കേൾ മണിപത്തടിച്ചു പൊഴുതാ
 ഗോദാവരീവാരിയിൽ
 ചെന്നാവിപ്രമുഖേന മാനചവരൻ
 സ്താനാദികൾക്കു
 പിന്നെറ്റേമമണഞ്ഞു ഭൂകിയുമതി
 ധൈര്യം കഴിച്ചാശ്ചര്യം
 ചെന്നഭേദവിഭേദവീക്ഷണമതി
 നായിത്തരിച്ചീടിനാൻ || 117 ||

ഗോദാവരീസന്ധ്യ കടന്നതിങ്ങും
 മോദാൽ നൃപൻ പഞ്ചവടിയുണഞ്ഞു
 വേദാന്തവേദ്യൻ രഘുനായകൻ തൻ
 വേദാപഹകേന്ദ്രമതാശു കണ്ടു || 118 |

ഭേദാഗാരമനേകമുണ്ടുപിടയെ
 ന്നാലും രഘുശ്രേഷ്ഠനും
 ഭേദൻ പാണ്ഡുന മന്ദിരമിതാ
 നേരം പ്രധാനം ശുഭേ!
 ഭേദമാരുമുണ്ടോ! പണങ്ങുമിവിടെ
 ശ്രീശങ്കരാചാര്യഭൂ

ദേവഗ്രാമണിതന്റെ ചാരുമഠവും
ഭംഗ്യം വിളങ്ങുന്നെടോ! | 119 |

സ്ത്രീശാനന്ദം നൃപൻ കേളമ പലമഹിത
കേന്ദ്രജാലങ്ങൾ കണ്ടി
ദൂതാനന്ദം ദൂരദേശത്തെഴുമധികതമ
സ്മോമസഞ്ചരണയാകും

'സീതാഗൃഹ'പുയാന്നിടിക ഗൃഹയതിലും
പുക്കു തത്രപ്രവിപ്ര
സ്ത്രീതൻ കാണിച്ചഭിപ്രഭയേലഗന്യതാ
കാന്തനെക്കണ്ടുകൂപ്പി || 120 ||

പിന്നീടത്ര ഗൃഹജ്ഞ മുൻപശമതിൽ
കാലപ്പഴക്കം തുലേം
ചെന്നിട്ടുള്ള വടങ്ങുപ്രവിരളം
നിൽക്കുന്നതും കണ്ടുടൻ
കുന്നിച്ചീടിക കൗതുകത്തൊടു നൃപൻ
സന്ധ്യജ്ഞ വാസാലയേ
ചെന്നിട്ടന്നവിടെസ്സുഖത്തൊടു പുതു
ഭരതൻവാണി! വന്നീടിനാൻ || 121 ||

മാനേലുച്ചിഴി! കേളട്ടത്തഭിപസം
ഗോദാവരീ സിന്ധുവിൽ
സ്നാനം ചെയ്തു നരേന്ദ്രനക്ഷയപട
ശ്രാദ്ധാദികർമ്മങ്ങളും
മാനംപോലെ കഴിച്ചു കിഞ്ചന സുഖി
ചുന്നങ്ങു സന്ധ്യജ്ഞമുൻ
പാനന്ദത്തൊടു ചെന്നണഞ്ഞിതു ജവാ
ലനാസികാസ്തേജ്ജനിൽ || 122 ||

ഔരൊന്നഗ്നിരഥം കരേഢിയഥ പോയ്
 സപാഹാപരസ്തേഷ്ണിനിൽ
 പിറോന്നാളിചിറങ്ങിയങ്ങരികിലാ
 യുളളോൽ സത്രാന്തരേ
 പറിസ്സനമുഖങ്ങൾ ചെയ്യ മണിയ
 യോകു വരെയ്കും സുഖം
 മുററും നൽകിടുമസ്ഥലത്തിൽ മനുജ
 പ്രസന്നൻ വസിച്ഛിടിനാൻ || 123 ||

പിന്നെസ്തേഷ്ണിചെയ്തി വണ്ടികയറി
 ള്ചിറേറ്റിനം രാവിഭേ
 ചെന്നിട്ടല്ലമഖാഭിൽ മല്ലനയനേ!
 പാശാതിരങ്ങി ഭൃതം
 ധന്വൻതാനൊരു ഹിമശാലയിലണ
 ഞെറേന്നുട്ടിനം കീർത്തിയേ
 റുന്നാരസ്ഥലവ്സരമേവ സുഖമെ
 ന്നാൽത്താരിലോത്തിടിനാൻ || 124 ||

മേളം ചേതമനേകകോപ്പകൾ ഭോ
 റിത്യാദിയാലൈത്രയം
 കേളിഷ്ണോസ്സഭമാകമിസ്ഥലമതി
 നൊട്ടങ്ങു ഭൂരത്തിലായ്
 കാളിഭിനദിയും സർസപതിയുമ
 പ്രഖ്യാന്യാം ഗംഗയം
 മേളിഷ്ണാനിടമാം ത്രിവേണി വിചസി
 ട്നൻ വിലാസോജ്ജപഭേ! || 125 ||

പ്രകൃഷ്ടമാം യാഗമനേകമേരോ
 പ്രഭുക്കളായുള്ളവർ ചെയ്യുമുഖം

പ്രയാഗമെന്നുള്ളൊരു പേരിനാലി
പ്രദേശമേററം പുകൾപ്പുണ്ടതത്രേ || 126 |

ചന്തം ചിന്തം ത്രിവേണീതടമതിൽ വലുതായ്
കോട്ടയെന്നുണ്ടതിന്ന
ങ്ങന്താഗത്തിൽ നിൽക്കുന്നൊരു നിരൂപമമ
മാൽമരംപാൽമൊഴി! കേൾ
എന്താശ്ചര്യം മതിൽക്കെട്ടിനുമപ്പുഴപു
വിന്നെമേൽത്തട്ടുമുണ്ടേൻ
കാരേ! സൂര്യപ്രകാശം മഴയിതുകൾ കട
ക്കില്ലതിൽ തെല്ലുപോലും || 127 ||

ധാരാളമായ് കൂരിരും തിങ്ങിവിങ്ങി
ഉന്നാരിസ്ഥലേ ദർശനകാംക്ഷികൾക്കു-
ത്തുരഗകബ്രാഹ്മണൻ കൈവിട്ടു ക്ഷാൽ
നേരായ മാറ്റം ബത! കാട്ടിടുന്നു | 128 |

പെയിൽമഴയിവരേൽക്കാരെൻ
കുയിൽമൊഴി! യിരളിൽ സദാ വീളങ്ങുകയാൽ
അയി കേളക്ഷയവടമെ
ന്നതിനെ വിളിങ്ങുന്നതത്സമയമല്ലോ || 129 ||

ഇങ്ങിനെയമുന്നാദിയുടെ
മംഗലതീരത്തിൽ മാനിനീമുഴലേ!
അങ്ങതിപ്പണ്ണുസുലനിക
രങ്ങൾ മുറങ്ങുണ്ടു ദർശനത്തിനായ് || 130 |

ആയതദശഷം വഴിപോ
ലായതത്രേ! ഗമിച്ചു ധരണീശൻ
സ്നാനം ദർശനമെന്നിവ
സാനനം താൻ കഴിച്ചു കമനീയേ! | 131 ||

മീനങ്ങൾതോൽക്കുമിഴി! ഭക്തം വിശിഷ്ട
 ഭാഗങ്ങളും ശ്രാദ്ധമതും നരേന്ദ്രൻ
 മാനിച്ചു ചെയ്യപ്പതിനേഴതാകും
 ദിനം ഗമിച്ചല്ലഹബാദിൻ വീണ്ടും || 132 ||

സായംകാലമതിങ്കലന്നഥ നൃപൻ
 വേദാന്തവാദനേസി
 ജ്ഞായെൻകാലപത്രോദവേണികൾമരണേ!
 തീവണ്ടിയേറ്റിസ്സുഖം
 ഭൂപായൻപോടവിടത്തിൽ മൂന്നമണിയാം
 നേരത്തിറങ്ങിസ്സുഖ
 തരെയിടുന്നൊരു സുബ്ബരായരെയുടൻ
 സാനന്ദമീക്ഷിച്ചിതേ || 133 |

മര്യേലുമിഴി! പിന്നെയസ്സുകൃതിതാൻ
 മുൻകൂട്ടി വേണ്ടും വിധം
 തയ്യരാക്കിയിരുന്ന വേദകയറി
 പ്പെട്ടെന്നു ഭൂപല്ലഭൻ
 പൊയ്യല്ലങ്ങു തിരിച്ചുണഞ്ഞു വിരവിൽ
 കൈദാരഘട്ടത്തിലുൾ
 പ്പെയ്യും മോദമൊടതേ സജ്ജിതമതാം
 ഭഗവത്തിചെയ്തീടിനാൻ || 134 ||

പിന്നെപ്പിറ്റേറ്റിനത്തിൽ പിക്മൊഴി! പുകൾപു
 ണ്ടിട്ടമല്ലണ്ണുവാനാ,
 മന്നന്മാർമര്യമിമാലാമണി നിജതനുശു
 ധ്യാമിക്രത്യങ്ങൾ ചെയ്യ
 ചന്ദ്രശ്രീമൂഡഭാസപജ്ജടയുടെ നടുവിൽ
 തന്മണിവിണ്ണനഭംഗ്യാ

മന്നിൽപ്പേർകൊണ്ടു ഗംഗാനദിയിൽ മുഴുകുവാ
നായ്പ്പുറപ്പെട്ടു മോദാൽ | 135 ||

ഗംഗാസീമനി ചെന്നുണ്ടാണുതല ജവാൽ
സ്നാനാദികമ്ങ്ങളും
തുഗ്ഗാത്താ വിധിപോലെചെയ്തു മഹിപൻ
കേദാരദേവാലയേ

ഭംഗ്യാ ദശ്നവും കഴിച്ചു കമനീ
യശ്രീവിഹാരോല്ലസ
ഭംഗാഭൻ മണികണ്ഠികയ്ക്കഥ മണി
ശ്രീകണ്ഠികേ! പോയ്മുദാ || 136 ||

മദ്ധ്യാഹ്നേ ചെന്നുണ്ടാണിട്ടവിടെ നൃപവരൻ
സ്നാനവുംചെയ്തു ചേത
ശ്രീധ്യാ വിശേഷശനേയും വിപുലമതിവിശാ
ലാക്ഷിയേയും പണങ്ങി

തദ്ധ്യാനാനന്ദപൂർവ്വം മധുമൊഴി! മണിര
ണ്ടായിട്ടുവേൾ മടങ്ങി
ദൃദ്ധ്യാമ്മജ്ജാനവാന്നനതിസുഖമൊടു കേ
ദാരഘട്ടത്തിൽ വാണു || 137 ||

അനുഭവസമിവണ്ണം സ്നാനമുഖ്യങ്ങളും തൻ
മനമതിലതിഭക്ത്യാ ഭൂരിദാനങ്ങളേയും
മനുജപതി നടത്തിത്തത്ര മിത്രങ്ങളോടും
വിനയനിധി വസിച്ഛാനഞ്ചനാമുതൻചലാക്ഷി! || 138

ധിന്നെചോവിംശമാം തിയ്യതി നിശിമണിയി
രാറിലകാശിദേശാൽ
മന്നൻ തീവണ്ടികേറിച്ചുപരമമുഖിൽ വേ
ഗാൽ ഗയാസ്തേഷ്ണനെത്തി

ധന്വൻ സാന്ദ്രിഭേരിദൃശമമണിയതിൽ
 ഘർഗ്ഗനീരഭാഭോ
 മിനം ക്ഷേത്രാസഭേദേശ് വിലസിനമണിസന്ദ
 ധത്തിൽ മോദാലണഞ്ഞു || 139 ||

അന്നാ ഘർഗ്ഗനിയിൽ ക്ഷിച്ചുനൂപരൻ
 ശ്രീവിഷ്ണുപാദന്തെയും
 സന്ദർശിച്ചു. ഭജിച്ചു തത്ര സുഖമായ്
 വാണിട്ടു പിരേദിനം
 ഇന്ദ്രശ്രീമുഖി! കേൾ യഥാവിധിഗയഃ
 ശ്രാദ്ധാദികർമ്മങ്ങളും
 നന്ദിച്ചുണ്ടകഴിച്ചു മിത്രസഹിതം
 സുകൃതമസന്ദോഹ്യവാൻ || 140 ||

ഒരോസൽകർമ്മമേവം മിനമനുവിധിപോൽ
 ചെജ്ജയാലീർഷ്യപുണ്ട
 ന്നാരോഗാധീശനാകും ജപരഥ കവിയ
 മേട്ടനാം ഭൂപനോടായ്
 നേരിട്ടേറ്റിട്ടു കൃഷ്ണക്ഷിതിപസകരുണാ
 ന്ഗ്രഹാലുഗ്രമാകും
 സാരത്താവല്ലമേനോനടൈഗഭേരം
 കൊണ്ടുവേദിച്ചമണ്ടി || 141 ||

കരതീട്ടുകേവം കന്നിയി
 ലിരുപത്തൊട്ടാം മിനംവരേജയയിൽ
 ഉരുതരസൽകർമ്മം ചെ
 യൂരിവയർമന്ദലേ! കൃതാർത്ഥനായിനൂപൻ | 142 ||
 അന്നഥ മണിയച്ചോയി
 ടനേരം മന്നവൻ പുറപ്പെട്ടു

ധന്യേ! ശ്രീകാശിയിലെ
ആനന്ദരൂപിണി കയറിനാൻ വിണ്ടും | 143 ||

കണ്ടുലാഭമമദദക്തിയുളവാം
ഗൗരീശചൈതന്യമൂലം
കൊണ്ടാനന്ദമിയറിടുന്ന മഹിത
ശ്രീകാശിതന്നിൽ ശുഭേ!
രണ്ടാംതീയതിവേണു ഭൂപനമല
സ്നാനാദികർമ്മങ്ങളും
വണ്ടുവേണി! കഴിച്ചു വിശ്വപതിതൻ
പാദം വണങ്ങിയിനാൻ || 144 |

കാശിശപര! കരുണാലയ!
കാലാന്തക! കാലകന്തു! കമനീയ!
കാരണ! കാമവിനാശന!
കാമദ! കൈകൂപ്പിടുന്ന കഴലിണ്ഡയിൽ | 145 ||

നിന്തിരുവടിയുടെ ഗുണഗണ
ചെന്തറയു നജ്ജരാകുമടിയങ്ങൾ
മന്ത! ജഗത്തിൽ നിനച്ചാ
ലെന്തൽഭൂതമാണയേ! ഭവനമഹിമാ || 146 |
ചെറുതീലുമധികം ചെറുതായ്
പലതിൽ വലിപ്പം കലൻ സന്തതവും
നിറവിൽ പ്രാണികൾഹൃദയേ
മറവാടിരിയ്ക്കുന്നതും ഭവാനല്ലോ 147 |

മനമതുകൊണ്ടല്ല ദ്രവം
നിനപ്പ നിനക്കെന്നിരിക്കിലും നാഥാ!
മനമതു നിന്നെക്കൊണ്ടോ
ന്നെന്തേ! നിനയ്ക്കുന്നതോത്തു കാണുവോൾ || 148 |

കണ്ണാലുല്ല കാമതു
 തിണ്ണം നീയെങ്കിലും ജഗത്തുകൽ
 കണ്ണുകൾ കഃമതു നിന്നാൽ
 നണ്ണാനരുതാതെഴുന്ന പരമാത്മൻ! || 149 ||

ശ്രുതിയാൽ കേട്ടീടാതി
 ശ്രുതിയെക്കേൾപ്പിച്ചിടുന്നതും നി താൻ
 ചൊല്ലപ്പെട്ടീടാതെ
 ചൊല്ലിച്ചിടുന്നതും ഭവാനതേ | 150 |

നൈഷ്ഠ്യം വൈകൃതവ്യ
 മക്കജഹര! നിന്നിലേതുമില്ലല്ലോ
 ദുഃഖസുഖങ്ങളുടെ കാരണ
 മോക്ഷിൽ തൻപാപപുണ്യനിരയതേ || 151 ||

യുക്തിയൊടേർത്തിടുമ്പോൾ
 മുക്തി നിരയാസമായ് ലഭിച്ചിടാൻ
 സക്തിയൊഴിഞ്ഞൊരു ന.ൻപദ
 ഭക്തിയതൊന്നുണ്ടായമനപായം | 152 |

ലോകേ കത്തിയ വിറകി
 ന്നാകൃതിയോടഗ്നി വാണിടുമ്പോലേ
 ഏകൻ നീ സകലത്തിലു
 മാകാരം ഘതുപുണ്യവാഴുന്നു || 153 ||

കഃമതു സകലന്നീയേ
 കൈലാസസ്ഥനമുമയ! സകലന്നീയേ
 നിൻമഹിമാനമനന്തം
 ചൊൽവാനാകാ നഭവാപമാനമനന്തം | 154 |

ഘമകൾകാന്താരം നീ
 രജാഭൂ! സംസാർത്രപകാന്താരം നീ

നാഥ! ദഹിഷ്ഠാ ധാരാ
ശ്ലോകിതകാരുണ്യമോടഹിഷ്ഠാധാരാ! | 155 ||

ഓർത്തിട്ടുകിനിയുടയവരാ
രയി നീയെന്ത്യേ മന്ദാകിനിയുടയവരാ
നീ പാലിക്കുഴലൊന്നേ
ശിടാതെ വാൾകുളിർ മേലിരിക്കുഴലൊന്നേ | 156 ||

ബോധനിവാരം മരയാ
രറിയുന്നവനിൽ ഭവംബര വാസം മരയാ
കർമ്മ കൂടാതെരിയാ
നീരൂപ നിൻഭാവമോർത്തുകൂടാ തെരിയാ | 157 ||

ഓർക്കാ ഭവ! മടിയരു തേ
തുക്കുഴൽ നീ രക്ഷിതാവു ഭവ മടിയരുതേ
ഭവൈവേമടിയരു തേ
മാസന്ദരധിവിശ്വലഭവമടിയരുതേ" || 158 ||

ഇത്യേവം പരമേശനെപ്പലതരം
വാക്സിസൂതിച്ചാത്മസൽ
കൃത്യേവിഷ്ണുമണഞ്ഞിടാതെ വിവിധം
മാനദികർമ്മങ്ങളും
പ്രത്യേകം റുവരൻ നടത്തിയഥ നൽ
തേതന്തൻവാണീജന
സൂത്യേ! നാലുദിനം മഹാമതി മുദാ
തരൈവ പാർത്തിടിനാൻ || 159 ||

ശ്രീകാശിഷ്ഠിനാഥനുള്ളകൃപയെ
ക്കൈക്കൊണ്ടു തണ്ടാർശര
ശ്രീകാശിഷ്ഠിമിളാധിപൻ ബത! ഹരി
ചാരംവരൈപ്പോകുവാൻ .

ശ്രീകാന്തേ! പുനരല്ലമായ പരിവൃ
 ളഭത്തോടു ചേർന്നുള്ളില
 ശ്രീകാന്താംശ്രി നിനച്ചു രാത്രി സുഖമായ്
 തീചണ്ടിയേറീടിനാൻ || 160 ||

അരാതുള്ള കുരുഹലേന നൃപന
 നേവം ഗമിച്ചുത്തലാ
 മാറാതിയതി തനയോദ്ധ്യയിലെഴും
 നൽസ്തേഷ്ണിനീൽചെന്നടൻ
 മാറാ നന്ദിയെടേ ക്ഷണിച്ചുധനികൻ
 രാമാപ്യനം വിപ്രനിൽ
 കൂറാൻശപരഥേന പ്ലക്സ സരയ്യ
 തീരാന്തികത്തിൽ ശുഭേ! || 161 ||

ചാരശ്രീയോടു തത്ര സജ്ജിതമതഃ
 ബംഗ്ലാവിലെത്തിട്ടടൻ
 സാരത്താ സരയ്യജലേ സവിനയ
 സ്താനദി ചെയ്യങ്ങനേ
 പ്രോരാജനൈരയോദ്ധ്യയിങ്കൽ പഴിപ്രേരൽ
 ചെയ്യേണ്ടകർമ്മങ്ങളും
 നീരിത്താമിഴി! ചെയ്യ പ്ലസഭവനം
 പ്ലക്കാശപസിച്ഛീടിനാൻ || 162 ||

ധന്വേ! നാലമണിയ്ക്കു ഭൂപനഥ കേൾ
 ഭംഗ്ലാപുറപ്പെട്ടു സൗ
 ജന്ത്യാംഭോനിധി കണ്ടു ഹന്ത! ഹന്തമൻ
 ക്ഷേത്രാദി പുണ്യസ്ഥലം
 പിന്നെച്ചെന്നു വിശിഷ്ടനായിട്ടമയോ
 ധ്യാധീശനാം ഭൂപനെ

പിന്നെ നന്മാനേശപരാപ്യം പുറവുമല കുരു
 ക്ഷേത്രവും പുകുഭക്ത്യാ
 വന്ദിച്ചമ്പിൽ ഗമിച്ചിട്ടതിവിഭവമെഴും
 ഡില്ലിയിൽചെന്നിറങ്ങി

ചിന്നും നാനാവിഭുശക്തം നലരമാടവിടെ വീ
 ക്ഷിച്ചുടൻ ചെന്നുമാദാൽ
 മന്നിൽപ്രഖ്യാതനായുള്ളോരു പുല്ലുനവരൻ
 വാണഭേദേ നരേശൻ | 169 ||

കോട്ടയ്ക്കുള്ളിലെഴും മഹോന്നതി കല
 ന്നീടും ധ്വജം കണ്ടുടൻ
 കോട്ടം വിട്ടതിനുള്ളിലുള്ളപ്പഴിയേ
 മുഖാവിഭോജം നൃപൻ
 കേട്ടാലും കുതുകാൽ കരേറിയവനീ
 ഭാഗ്യചരിയ്ക്കും ജന
 കൂട്ടം ഹന്ത! പിപീലികാകൃശതരം
 കണ്ടുളളതം രേടിനാൻ | 170

പണ്ടോവിശ്രുതനായിട്ടും പൂഥ മഹീ
 ജംഭാന്തകൻ തൻചരേ
 വണ്ടാർപ്പവണിവേണിമാക്കു യമുനാ
 വേണീവിലാസം ശുഭം
 കണ്ടാനന്ദമൊടേ വണങ്ങുവതിനാ
 യേവം ധ്വജം വേണ്ടുവോ
 ലുണ്ടാക്കിച്ചു മഹത്പമോടിതി ജനം
 കല്യാണി! ചൊല്ലുന്നെടോ! | 171 ||

അഥ മഹിയതിൽ മന്ദം മന്ദമായ് വന്നിറങ്ങി
 പുല്ലുനവരന്റെ യജ്ഞനൃംഭവും കണ്ടുപിന്നെ

പ്രഥിതചരിതനാകം ഡ്വിദ്വപ്ലഭേനതൻ
പുഥുലവിഭവരാജദ്രാജധാനിജ്ഞാത്ത 1 172 ॥

പ്രാസാദങ്ങൾ ജഹായം മണിസഭാ
സന്മണ്ഡപം ദേവതാ
വാസാഗാരവരങ്ങൾ മജ്ജനഗൃഹം
മരും ഗൃഹഘൃഷ്ടം
ദേവ സാരംഗവിദ്യാചരണ! കനകരേ
ഖാലംകൃതശ്രീമണി
ഭാസാകണ്ടുടനോത്തുപാത്മീവവരൻ
ലങ്കാപരീവണ്ണം ॥ 173 ॥

സാഹസ്യം കണ്ണുകൾക്കില്ലിതുകളിന്ദ നിരീക്ഷി
ച്ചതിലൊക്കിലെന്നായ്
ദ്രോപദൻ നിണ്ണയിച്ചിട്ടഥ നഗരമന്ദാ
വൈഭവംകണ്ടു സപ്തം
ചാപശ്രീചില്ലി! ഡിരേദിവിസമമിതകൗ
തുഹലാലാഗ്രയിങ്കൽ
പ്രാപിച്ചിട്ടുകുബ്ജനാകം നൃപനുടെ നിലയാ
ദ്യങ്ങളും ചെന്നുകണ്ടു 1 174 ॥

കാളിന്ദീനദിയിൽ കുളിച്ചഥ ഭജി
ച്ചുവോട്ട മുൻപുള്ളതേ
ക്കാളം നൽക്കുതുകന കാഴ്ചപലതും
കണ്ടങ്ങുചെന്നങ്ങനേ
കാളിന്ദീസമവേണി! വിശ്രുതമതാ
യത്യന്തകാന്തിപ്രഭം
കാളം 'ദാജമമാളി'നുള്ളിൽ വഴിപോൽ
പൃഥ്വിശനൈതീടിനാൻ 1 175 ॥

നാനാപുണ്യദിരമൃപ്രഭകൾ കലരമാ
 രാമമധ്യത്തിലുദ്യ
 നാനാഭൈചിത്ര്യസൽഗോപരമഖരചിരം
 ചന്ദ്രധാപശ്ചരമ്യം
 മാനാതിരപ്രകാശം തടവി വിലസുമ
 കല്ലറയ്ക്കുജ്ജ്വല
 സ്തനാലങ്കാരമോരോന്നഥ നൃപനതലം
 കണ്ടുകൊണ്ടോടിയേറം | 176 |

പാലോലുയൊഴി! തത്ര കേൾ യമനയിൽ
 തീവണ്ടിയോടുന്ന നൽ
 പാലത്തിൻപ്രഭയ്ക്കു വിശിഷ്ട വിവിധം
 വീക്ഷിച്ചു ഭൂവല്ലഭൻ
 ആലോലം കുതുകം കലർന്ന പതി
 ന്നാലാംദിനം രാത്രിയിൽ
 ചാലേ പോയ് മധുരയ്ക്കണഞ്ഞിതു മലർ
 ചെന്തേ! പലച്ചയ്ക്കുതാൻ | 177 |

സഞ്ചാരപ്രിയനാം മഹീപതിതെളി
 ണ്ണോരോ വിരശകുണ്ടളം
 സഞ്ചാരാപമിതദിഭവ! പലമഹാ
 ക്ഷേത്രങ്ങളും കണ്ടുടൻ
 പലക്രോശമഹാപ്രദക്ഷിണമുഖം
 കൃത്യം സമന്യം കഴി
 ച്ചഞ്ചാരനമട്ടത്തനാള മവിടെ
 സ്തമ്യേന വാണീടിനാൻ || 178 ||
 പിറേറന്നാൾ ചെന്നുശോവധനമതിലവിടെ
 സ്താനവും ചെയ്യവന്ദി

ച്ചരോരാഹദോദേഹലലലര
 കേകരൂജാലങ്ങൾ കണ്ടു
 കരാക്കർഭവണ ! ഭവാനമ്മധുരനിലഥവാ
 ണിട്ടുഷ്ടസ്തികൽ നൽകേൻ
 പെറീട്ടനോരു പുനഃവനമതിലപനീ
 വല്ലഭൻ ചെന്നുചേന്നു | 179 |

കാളിന്ദീതീരഭാഗേ മുധുരിപുഭഗവാൻ
 പണ്ടുചെയ്യാരുനാനാ
 കേളിയാസ്ഥാനമെന്നുള്ളൊരു പുകൾപെരുകും
 പുണ്യഭേദങ്ങളെല്ലാം
 മേളത്തിൽ കണ്ടുവന്ദിച്ചഥനൃപരണിയും
 മൗലി! പഞ്ചരാൻപതാകും
 നാളിൽപോയ്ച്ചെന്നു കാണപ്പരമതിൽ നിജകൃ
 തൃങ്ങളെല്ലാം കഴിച്ചു | 180 |

വന്ദിക്കോടെ പനായിട്ടന്ന മുനിതൻ
 പുഷ്പാശ്രമം പാവനം
 ബ്രഹ്മാവത്തമനകൗതുകമുടൻ
 താൻ ബ്രഹ്മചര്യേണരപരം
 ബ്രഹ്മാഹാത്മ്യമെഴും സ്ഥലങ്ങൾ വഴിവോൽ
 പ്രാപിച്ചു കർമ്മങ്ങളും
 ചെമ്മേചെയ്യഥ വീണ്ടുമെത്തി നൃപരൻ
 ശ്രീകാശിഭേദം ശ്രഭേ! | 181 |

ഭവശലംഗി! പരമാത്മശക്തിതൻ
 നാശഹിനപരിഭീപനത്തിനാൽ
 കാശ്രയാതുവതിൽ നിന്നു ജാതയായ്
 കാശിയെന്നിതിനു സംജ്ഞയോമുഖേ! | 182 |

രീതിമങ്ങലാടവതിനും പഴിപോലെ ഭലാക
 രീതിമത്രീഭലാചനപദങ്ങൾ പണങ്ങുവാനും
 ഭലാതും തകർത്തവിടെ ചന്നണയും ജനങ്ങൾ
 ഭക്താർത്ഥിപില്ലവധിയല്ലണിക്രന്തലാഭേ! | 183 |

ശാസ്ത്രങ്ങളിൽനിന്നുപെട്ട
 ഉത്പന്നജയഭക്തിയിവ കലർന്നീടും
 ശാസ്ത്രികളും പലരവിടെ
 പ്രാർത്ഥിപ്പുന്നുണ്ടു പാപന്യന്മാക്കൾ | 184 ||

മിന്നും കാഞ്ചനഭഗവപരങ്ങൾ കലരും
 വിഭവപരപരകേന്ദ്രമെൻ
 ധന്വേ! സംസ്കൃതപാഠശാലനിര ന
 ക്ഷത്രാലയം ക്ഷാപ്തകൾ
 നന്നായ് ഗംഗയിലുള്ള വെള്ളമടിക്കെ
 സ്സംശ്രദ്ധമാക്കിജ്ഞാന
 രതിനായ് നൽകിയത്രശാല കലരി
 ശ്രേയസ്സുകൊണ്ടു || 185 ||

ഇത്രേവം വിവിധം മഹാവിഭവമാ
 ന്നീടുമെന്നാരക്കാശിയിൽ
 പൃഥ്വിശൻ നിവസിച്ചു നാലുദിവസം
 തീവണ്ടിയേറീടുടൻ
 മുത്തോടല്ലഹബാദിൽ വന്നഥ ഭൂസം
 ഗാബാദിലെത്തിശ്ശുഭം
 മെത്തും നമ്മുദയിൽ കളിച്ചുവിടെയ
 നൻഭോട്ടു വാണീടിനാൻ || 186 ||

പിന്നെവാസുദവതന്നിലെത്തി പനിതാ
 മൗലേ! ജവാലസ്ഥലം

ചിന്നിട്ടുജ്ജയിനീയ്ക്കണഞ്ഞവിടെയ
 ക്ഷിപ്രം നദിസ്താനവം
 കുന്നിന്മേൽ കുതുകാൽ കഴിച്ചു നൃപതി
 ശ്രേണിയ്ക്കുമാണിക്യമ
 കുന്നിൻമാതിനെഴും ക്കൈലകസുകൃത
 ശ്രുവിന്നു കൈകൂപ്പിനാൻ || 187 ||

മൽപ്രാണേരിത്രി! പാതാലുരുവിഭവമെഴു
 നുജ്ജയിന്ത്യാപ്രയായി
 ക്ഷിപ്രാസംശ്രദ്ധമാമിപ്പരമതിമഹിതം
 മന്നിപന്യാദശം ഭേദം
 ഉൾപ്രമത്തോടിഭം താൻ നരഗുണമൃതമാം
 ദ്രോവുതൻ ഖണ്ഡമാണെ
 ന്നൽപ്രക്ഷിക്കുന്നു വ!ഭൽസരസിജപടലീ
 ഘേളിയാം കാളീഭാസൻ | 188 ||

കൂന്തൽക്കൂട്ടത്തിൻമൃൽപരിമളമുളവാ
 കുന്നതിന്നുന്നതശ്രീ
 യേന്ദം സൗധാന്തരത്തിൽത്തരളമിഴികളു
 ണ്ടൊക്കിട്ടുനോരു ധൃഃഃ
 കാന്തേ! ചിന്തുന്നതേറ്റജ്ജപധരമധികം
 പുഷ്പമാമെന്നു പുത്തൻ
 പുന്തേനോലുന്ന മട്ടക്കവിമണിയുരചെ
 യ്യുന്നതോക്കുന്നുവോ നീ? || 189 ||

അവിടെയെഴുന്നവിദേശകുമാരി
 തഖിലം വീക്ഷിച്ചു തൃപ്തനായ് സരസം
 അവനിപനോക്കാരത്തി
 ന്നതിജവമിയലുന്ന പണ്ടി കരയേറി 190 ||

ഓങ്കാരത്തിലണഞ്ഞു പിന്നെ പിര പിൽ
 സ്നാനംകഴിച്ചാസ്ഥയോ
 ടേജാരോശനെയും മനസ്സിൽ വഴിപോൽ
 ധ്യാനിച്ചു വന്ദിച്ചുടൻ
 താൻകാളം രസമോട്ടു ഖാസ്ഥവയിൽ വ
 ന്നൻപോട്ടു സോളാപരം
 ഭരതൻകാൽകൂപ്പിനചാട്ടവാണി കലരും
 കാരേ! ഗമിച്ചീടിനാൻ || 191 ||

രായച്ചുർവഴിവന്നണഞ്ഞഥ ഭവ
 ലാഭോന്നമാറ്റേണുതാൻ
 പോയിക്കാഞ്ചിപുരത്തിലെത്തിയ പിടെ
 സ്നാനംഭവൈതജ്ജസാ
 മായംപിട്ടഥ വർണ്ണകാഞ്ചിയിലുമ
 ഞ്ഞാതിക്രമാഭവമന
 ക്ഷയാന്വന്നിരമാന്നിട്ടും വരദര
 ജസപമിയെക്കൂപ്പിനാൻ || 192 ||

പദ്മലാലുഖിയാഴി: കേൾക്കപ്പിക്കുന്നവനീ
 പാലൻകൂ മാൽ തന്നെയ
 ഞ്ഞാലോകിച്ചെത്തിരേൽ പതിന്നു കുതുകാൽ
 വന്നോൽ മിത്രങ്ങളും
 മാലോകാപചിയും നിർമ്മമതമ
 ക്ഷേത്രയമാം സ്തേഷ്ണിനിൽ
 വേലോലുഖിവാണു വൃശ്ചികമതിൽ
 കോലുന്നനാലാമിദ്രം || 193 ||

ഭരം മാറ്റം വിവിധമതിലംഘിച്ചു തീർത്ഥങ്ങളാടി
 ഞ്ഞാലോകിച്ചെത്തിരേൽ പതിന്നു കുതുകാൽ

പാരം മോദാൽ നിജവരവിനെക്കാത്തുനിൽക്കും ജനത്തിൻ
പാരം കണ്ടോരളുവിലുളവായ് പ്രേമസമ്മോദോരം || 194 ||

ശ്രീരാമസ്വാമി പണ്ടേദശമുഖനെപധി
ച്ചാദരാൽ സീതയാകും
താരാർമാതോടുമൊന്നിച്ചനുജനൊടുമയോ
ഡ്യയെഴുഴുന്നള്ളിടുമ്പോൾ
ആരാൽ പന്ത്രാളിയെത്തിസ്സുകുതകമെതിരേ
റോരാരുപുത്താന്തമല്ലോൾ
ശാരാധീശാനനേ! കേൾ കവിനൃപതികുമാ
രാന്തരംഗേ വിളങ്ങി | 195 |

സോൽക്കണ്ഠം സ്വാഗതം ചൊല്ലിനനിജവെള്ളി
ത്രങ്ങളോടത്ര സന്തോ
ഷോൽക്കണ്ഠൻ ഭ്രമിപാലൻ കുശലമരുളിയാ
ഘോഷപൂവ്വം തിരിച്ചു
നോക്കേണ്ടും കാന്തിയോടങ്ങനെയഥ തിരുവ
ന്തരേഴും രാജഗോഹ
ശ്രീയുഗ്മദാക്ഷി മഹാത്മാ സഫലത നിജസം
പ്രാപ്തിയാലാപ്തയോടും || 196 ||

പ്യാജഹീനകുതുഹലാൽ നിജദർശനത്തിനണഞ്ഞിടും
രാജമാതൃജനങ്ങൾതൻപദപങ്കജങ്ങളെയാദരാൽ
രാജരാജസമൻ മനീഷിസമാജപൂജിതനഞ്ജസാ
രാജമാനമഹാ മഹാമതി രാജമൗലി വണങ്ങിനാൻ || 197

ഉത്തംഗദപിപനീതമായ മഹിതം
തീർത്ഥം തദാ പൂജചൈ
ഷ്യത്യന്തഃ പരിതാർത്ഥനായതു യഥാ
സ്വയാം നയിച്ചിട്ടുടൻ

ശ്രീകൃഷ്ണരാജ

മിത്രശ്രേണിയെയാദരിച്ചഥ കുളി
 ചമ്പിൽ ഭജിച്ചാസംയാ
 പുത്തൻകോവിലകത്തെഴുന്നരുളിനാൻ
 പൃഥ്വീമഹേന്ദ്രൻ ശ്രഭം || 198 ||

ഇത്ഥം തന്നുടെതീർത്ഥയാത്രയശ്രഭം
 കൂടാതെസാധിക്കയാൽ
 മെത്തം പുണ്യവിശേഷമാൻ വില്പസം
 ശ്രീകൃഷ്ണഭൂവല്ലഭൻ

നിത്യം ധർമ്മൻ സ്വകൃത്യമഖിലം
 തെറ്റാതെ പാലിച്ചുകൊ
 ണ്ടത്യന്തം സുഖമോടു മേലുമധികം
 കാലം ജയിച്ചീടണം | 199 |

കല്പശ്രീമാനസദചിക്രമന്ദ്രപകവിര
 ഭോക്തിസാരാനുസാരാൽ
 ചൊല്ലാളം കാശിയാത്രചരിതമൊരുവിധം
 ചൊല്ലിനേനിപ്രകാരം

ഉല്ലാസംപൂണ്ട സാക്ഷാൽ സമൃദ്ധയമണികൾ
 ക്കിപ്രബന്ധം മനസ്സിൽ
 തെല്ലാമോദപതകിൽ ശ്രമമിതു സഫലം
 തന്നെയൊന്നയാനേ! | 200 ||

സംപൂർണ്ണം

ശ്രഭമസു

